

Међународна научна конференција
ПРОФЕСОРУ ЂОРЂУ ТАСИЋУ У СЛАВУ

International Scientific Conference
IN HONOUR OF PROFESSOR ĐORĐE TASIĆ

ЗБОРНИК САЖЕТАКА
BOOK OF ABSTRACTS

Врање / Vranje
24–25. 09. 2022.

Међународна научна конференција
/ International Scientific Conference
ПРОФЕСОРУ ЂОРЂУ ТАСИЋУ У СЛАВУ
/ IN HONOUR OF PROFESSOR ĐORĐE TASIĆ

Врање / Vranje, 24–25. 09. 2022.

Организатори Конференције и издавачи Зборника сажетак
Conference organizers & Publishers of Book of abstracts

Српско социолошко друштво, Београд
/ Serbian Sociological Association, Belgrade

Универзитет у Приштини с привременим седиштем у Косовској
Митровици, Филозофски факултет / University of Priština, in Kosovska
Mitrovica, Faculty of Philosophy

Универзитет у Нишу, Педагошки факултет у Врању / University of Niš,
Faculty of Pedagogy in Vranje

За Издаваче / For Publishers

Проф. др Слободан Миладиновић, председник
/ Professor Slobodan Miladinović, PhD, President

Проф. др Звездан Арсић, декан / Professor Zvezdan Arsić, PhD, Dean

Проф. др Драгана Станојевић, декан
/ Professor Dragana Stanojević, PhD, Dean

Приредиле и уредиле / Editors

Милица М. Марјановић, Теодора Љ. Јакшић
/ Milica M. Marjanović, Teodora Lj. Jakšić

Дизајн корица Cover Design
Борис Поповић Boris Popović

Припрема за штампу Prepress
Јасмина Живковић Jasmina Živković

Коректура Proofreading
Татјана Чомић Tatjana Čomić

Штампа Printing by
Графиколор, Краљево Graficolor, Kraljevo

Тираж Circulation
100 100

ИСБН / ISBN

978-86-81319-20-8 (ССД)

978-86-6349-181-6 (ФФКМ)

978-86-6301-046-8 (ПФВ)

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије
подржало је одржавање ове конференције.

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ПРОФЕСОРУ ЂОРЂУ ТАСИЋУ У СЛАВУ

ПРОГРАМСКИ ОДБОР КОНФЕРЕНЦИЈЕ

1. др Зинаида Т. Голенкова, редовни професор, руководилац Центра за истраживање друштвене структуре и друштвеног раслојавања Института за социологију Руске академије наука (ИС РАН), Москва, Русија, **почасни председник Програмског одбора**

2. др Слободан Антонић, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Београд, Србија, **председник Програмског одбора**

Чланови Програмског одбора

1. др Љубиша Митровић, професор емеритус, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, Србија

2. др Петар Анђелковић, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија

3. др Јован Базић, редовни професор, Учитељски факултет Призрен – Лепосавић, Универзитет у Приштини-Косовска Митровица, Србија

4. dr Ewa Wujwid-Kurek, редовни професор, Јагелонски универзитет у Кракову, Пољска

5. др Слађана Драгишић Лабаш, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Србија

6. др Данијела Здравковић, редовни професор, Педагошки факултет Врање, Универзитет у Нишу, Србија

7. др Жолт Лазар, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Србија

8. др Анна Иванова Мантарова, редовни професор, Институт за филозофију и социологију Бугарске академије наука, Софија, Бугарска

9. др Нела Малиновић Јовановић, редовни професор, Педагошки факултет Врање, Универзитет у Нишу, Србија

10. др Зоран Матеvски, редовни професор, Универзитет „Св. Тирило и Методије” у Скопљу, Филозофски факултет, директор Центра за интелектуалне студије и истраживања, Северна Македонија

11. др Слободан Миладиновић, редовни професор, Факултет организационих наука, Универзитет у Београду, председник Српског социолошког друштва, Србија

12. др Биљана Милошевић Шошо, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Источном Сарајеву, Пале, Република Српска – Босна и Херцеговина

13. др Весна Милтојевић, редовни професор, Факултет заштите на раду, Универзитет у Нишу, Србија

14. др Милован Митровић, редовни професор, Правни факултет, Универзитет у Београду, Србија
15. др Николај П. Нарбут, редовни професор, РУДН, Москва, Русија
16. др Јасмина Петровић, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, Србија
17. др Драгана Станојевић, редовни професор, Педагошки факултет Врање, Универзитет у Нишу, Србија
18. др Јовица Тркуља, редовни професор, Правни факултет, Универзитет у Београду, Србија
19. др Ирина В. Троцук, редовни професор, РУДН, Москва, Русија
20. др Срђан Шљукић, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Србија
21. др Урош Шуваковић, редовни професор, Учитељски факултет, Универзитет у Београду, главни и одговорни уредник часописа *Социолошки преглед*, Србија
22. др Милојица Шутовић, редовни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
23. др Иван Башчаревић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
24. др Србољуб Димитријевић, ванредни професор, Педагошки факултет Врање, Универзитет у Нишу, Србија
25. др Оливера Марковић Савић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
26. др Снежана Миливојевић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
27. др Зоран Недељковић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
28. др Дарко Радосављевић, ванредни професор, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет у Београду, Србија
29. др Саша Станојевић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
30. др Снежана Стојшин, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Србија
31. др Стефан Иванов Анчев, доцент емеритус, Великотрновски универзитет „Св. Кирило и Методије”, Велико Трново, Бугарска
32. др Бранислава Вучковић, доцент, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
33. др Раде Шаровић, доцент, Институт за социологију и психологију, Филозофски факултет у Никшићу, Универзитет Црне Горе, Никшић, Црна Гора
34. др Снежана Попић, истраживач-сарадник, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
35. др Андреј Семенов, асистент с докторатом, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
IN HONOUR OF PROFESSOR ĐORĐE TASIĆ

CONFERENCE PROGRAM BOARD

1. Zinaida T. Golenkova, PhD, Full Professor, Head of the Centre for the Studies of Social Structure and Stratification of the Institute of Sociology of the Russian Academy of Sciences (IS RAS), Moscow, Russia, **Honorary President of the Program Board**

2. Slobodan Antić, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Belgrade, Serbia, **President of the Program Board**

Members of the Program Board

1. Ljubiša Mitrović, PhD, Professor Emeritus, Faculty of Philosophy, University of Niš, Serbia

2. Petar Anđelković, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia

3. Jovan Bazić, PhD, Full Professor, Teacher Education Faculty in Prizren–Leposavić, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia

4. Ewa Bujwid-Kurek, PhD, Full Professor, The Jagiellonian University in Kraków, Poland

5. Slađana Dragišić Labaš, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Belgrade, Serbia

6. Danijela Zdravković, PhD, Full Professor, Faculty of Pedagogy in Vranje, University of Niš, Serbia

7. Žolt Lazar, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia

8. Anna Ivanova Mantarova, PhD, Full Professor, Institute of Philosophy and Sociology, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria

9. Nela Malinović Jovanović, PhD, Full Professor, Faculty of Pedagogy in Vranje, University of Niš, Serbia

10. Zoran Matevski, PhD, Full Professor, University “St. Cyril and Methodius” in Skoplje, Faculty of Philosophy, Director of the Centre for Intercultural Studies and Research, North Macedonia

11. Slobodan Miladinović, PhD, Full Professor, Faculty of Organizational Sciences, University of Belgrade, President of the Serbian Sociological Association, Serbia

12. Biljana Milošević Šošo, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of East Sarajevo, Pale, Republic Srpska – Bosnia and Herzegovina

13. Vesna Miltojević, PhD, Full Professor, Faculty of Occupational Safety, University of Niš, Serbia

14. Milovan Mitrović, PhD, Full Professor, Faculty of Law, University of Belgrade, Serbia
15. Nikolay P. Narbut, PhD, Full Professor, RUDN University, Moscow, Russia
16. Jasmina Petrović, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Niš, Serbia
17. Dragana Stanojević, PhD, Full Professor, Teacher Education Faculty in Vranje, University of Niš, Serbia
18. Jovica Trkulja, PhD, Full Professor, Faculty of Law, University of Belgrade, Serbia
19. Irina V. Trotsuk, PhD, Full Professor, RUDN University, Moscow, Russia
20. Srđan Šljukić, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia
21. Uroš Šuvaković, PhD, Full Professor, Teacher Education Faculty, University of Belgrade, Editor-in-chief of the journal *Sociološki pregled / Sociological Review*, Serbia
22. Milojica Štović, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
23. Ivan Baščarević, PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
24. Srboljub Dimitrijević, PhD, Associate Professor, Teacher Education Faculty in Vranje, University of Niš, Serbia
25. Olivera Marković Savić, PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
26. Snežana Milivojević, PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
27. Zoran Nedeljković, PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
28. Darko Radosavljević, PhD, Associate Professor, Faculty of Technology and Metallurgy, University of Belgrade, Serbia
29. Saša Stanojević, PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
30. Snežana Stojšin, PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia
31. Stevan Ivanov Ančev, PhD, Assistant Professor Emeritus, Veliko Trnovo University “St. Cyril and Methodius”, Veliko Trnovo, Bulgaria
32. Branislava Vučković, PhD, Assistant Professor, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
33. Rade Šarović, PhD, Assistant Professor Director of the Institute of Sociology and Psychology, Faculty of Philosophy in Nikšić, University of Montenegro, Nikšić, Montenegro
34. Snežana Popić, PhD, Research Assistant, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
35. Andrej Semenov, PhD, Teaching Assistant with the PhD, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

1. др Слободан Мрђа, Завод за проучавање културног развика, Београд, Србија, **председник**
2. Марија Дејковић, асистент Педагошки факултет Врање, Универзитет у Нишу, Србија
3. Никола Живић, асистент, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
4. Радица Недељковић, асистент, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
5. Немања Радовановић, асистент, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
6. Теодора Љ. Јакшић, сарадник у настави, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија
7. Милица Марјановић, сарадник у настави, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини – Косовска Митровица, Србија

ORGANIZATIONAL BOARD

1. Slobodan Mrđa, PhD, Institute for Study in Cultural Development, Belgrade, **President**
2. Marija Dejković, Teaching Assistant, Faculty of Pedagogy in Vranje, University of Niš, Serbia
3. Nikola Živić, Teaching Assistant, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
4. Radica Nedeljković, Teaching Assistant, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
5. Nemanja Radovanović, Teaching Assistant, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
6. Teodora Lj. Jakšić, Junior Teaching Assistant, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia
7. Milica Marjanović, Junior Teaching Assistant, Faculty of Philosophy, University of Priština–Kosovska Mitrovica, Serbia

Петар М. Анђелковић¹

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској
Митровици, Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

Сања М. Анђелковић Здравковић²

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској
Митровици, Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

СХВАТАЊЕ ПОЈМА СУВЕРЕНОСТИ У ДЕЛУ ЂОРЂА ТАСИЋА И ЊЕГОВА АКТУЕЛНОСТ ДАНАС

Сажетак: Једно од највише дискутованих и спорних питања у теорији државе је и питање суверености. Сматра се да је то откриће модерне политичке и правне теорије и везује се за име Жана Бодена, истакнутог француског правног и политичког писца и теоретичара државе с краја XVI века. Његовом заслугом државна власт је дефинисана као суверена власт која не зависи ни од које друге власти нити може бити правно ограничена. Тако је држава стекла постојећи ауторитет онда када јој је призната и додељена сувереност. Међутим, посебно са јачањем процеса глобализације, долази се до тога да сувереност на одређеној територији данас, драматично и очигледно долази у сукоб са процесима међународне глобализације и интернационализације. У том погледу звучи поучно упозорења проф. Ђорђа Тасића, који је међу првима схватио да сувереност не може да се остварује апсолутно, и да она у правном смислу представља неограниченост државне власти, али да је у друштвеном смислу држава и њена власт ипак ограничена. У друштву није ништа апсолутно, све је подложно променама те стога сувереност државе као израз апсолутне и недељиве власти има више историјску него актуелну вредност и да се она другачије схвата у једној а другачије у другој епохи. Намера овог рада је да најпре да осврт на појмовно одређење суверености у делу Ђорђа Тасића и да се управо полазећи од његове идеје промене значења овог појма у новим историјским околностима укаже на нова значења овог појма данас. При чему се заступа став да је *најважније ишитање ојстианка нација у условима „глобалистичкој цунамија”*, питање националног суверенитета. Реч је о потреби да нације максимално увећају контролу над сопственом политичком судбином, љубоморно чувајући своје обичаје и праксе у погледу уређења политичке власти унутар државе, као и у односу на друге националне државе, и оно што је најважније – економску независност.

Кључне речи: Ђорђе Тасић, сувереност, глобализам, национална независност, економска безбедност.

¹ profapetar@gmail.com

² caki.andjelkovic@gmail.com

Petar M. Anđelković¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

Sanja M. Anđelković Zdravković²
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

UNDERSTANDING THE CONCEPT OF SOVEREIGNTY IN THE WORK OF ĐORĐE TASIĆ AND HIS ACTUALITY TODAY

Abstract: One of the most discussed and controversial issues in the theory of the state is actually the question of sovereignty. It is considered to be a discovery of modern political and legal theory and relates to the name of Jean Bodin, a prominent French legal and political writer and state theorist from the end of the 16th century. Thanks to him, state power is defined as sovereign power which does not depend on any other authority nor can it be legally restricted. This is how the state gained its present authority when it was recognized and granted sovereignty. However, especially with the strengthening of the globalization process, it transpires that sovereignty in a particular territory today, dramatically and obviously comes into a conflict with the international processes of globalization and internationalization. From that point of view, the warnings of Professor Đorđe Tasić, who was among the first to realize that sovereignty could not be achieved absolutely, and that in the legal sense it represented indeed the infinity of state power, but in the social sense the state and its power were limited after all. There is nothing absolute in society, everything is subjected to change and, therefore, the sovereignty of the state as an expression of absolute and indivisible power has historical rather than current value and it is understood differently in various respective eras. The intention of this research paper is, first of all, to review the conceptual definition of sovereignty in the work of Đorđe Tasić and then, starting from his idea regarding the changed meaning of this term in new historical circumstances, to point to new meanings of this term today. Namely, the position is advocated that the most important question is the survival of nations in the conditions of the “globalist tsunami”, the question of national sovereignty. It is about the need for nations to maximize control over their own political destiny, jealously guarding their own customs and practices regarding the organization of political power within the state, as well as the relations with other nation-states, and most importantly – economic independence.

Keywords: Đorđe Tasić, sovereignty, globalism, national independence, economic security.

¹ profapetar@gmail.com

² caki.andjelic@gmail.com

Слободан Ч. Антонић¹
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за социологију
Београд (Србија)

ЂОРЂЕ ТАСИЋ И ПЛУРАЛНИ ВОТУМ

Сажетак: Основу рада чини чланак Ђорђа Тасића „О предлогу за породични вотум (право гласа) у Француској“ (*Леттоийис Мајице српске*, год. 99, бр. 3, јуни 1925, стр. 212–217). Реч је о додатном гласу на изборима за родитеље. Ова мера је била предложена већ 1920-их у Француској, када је разматрана у Народној скупштини. Ђорђе Тасић, у наведеном раду, опширно извештава о тада актуелној књизи на ту тему: André Enfière, *Le vote familial: La réforme électorale* (Marcel Giard, Paris, 1923). Тасић о томе износи и своје мишљење. Идеју о породичном вотуму обновио је 1986. демограф Пол Демени, у раду „Пронаталитетне политике у земљама с ниским наталитетом“. Њу је Ворен Сандерсон затим, 2007, назвао „Деменијевим гласањем“ (Demeny voting). Немачки парламент је два пута, 2003. и 2008, расправљао о увођењу *Kinderwahlrecht*-а, а коалиција „Фидес“ у Мађарској је ову меру начелно прихватила. У том смислу се може рећи да су аргументи за породични ватум и против породичног вотума, а које износи Тасић, и данас веома актуелни.

Кључне речи: право гласа, демографска политика, пронаталитетне мере, политички утицај.

¹ santonic@f.bg.ac.rs

Slobodan Č. Antonić¹
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Belgrade (Serbia)

ĐORĐE TASIĆ AND PLURAL VOTING

Abstract: The basis of the paper is the article “On the proposal for a family vote (right to vote) in France” by Đorđe Tasić (*Letopis Matice srpske*, year 99, no. 3, June 1925, pp. 212–217). It is about an additional vote in the elections for parents. This measure was proposed in the 1920s in France, when it was considered in the National Assembly. Đorđe Tasić, in the cited work, reports extensively on the then current book on the subject: André Enfière, *Le vote familial: La réforme électorale* (Marcel Giard, Paris, 1923). Tasić also expresses his opinion on that. The idea of the family vote was renewed in 1986 by demographer Paul Demeny, in his work “Pronatalist Policies in Low-Fertility Countries”. In 2007, Warren Sanderson called it “Demeny voting”. The German parliament has twice debated the introduction of the *Kinderwahlrecht*, in 2003 and 2008, and the Fidesz coalition in Hungary has accepted the measure in principle. In that sense, it can be said that the arguments for and against the family vote, presented by Tasić, are still very relevant today

Keywords: suffrage, demographic policy, pronatality measures, political influence.

¹ santonic@f.bg.ac.rs

Иван М. Башчаревић¹
Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

ПРИЛОГ ЗА ИСТОРИЈСКУ СОЦИОЛОГИЈУ У ДЕЛУ ЂОРЂА ТАСИЋА

Сажетак: У раду ће бити представљен део стваралачког опуса Ђорђа Тасића, објављен 1938. године, у првом издању часописа *Социолошки преглед*, у издању Друштва за социологију и друштвене науке. Само у овој књизи Ђорђе Тасић је објавио пет радова и више десетина критичких приказа. Њихов тематски карактер је веома разноврстан и креће се у правцу његовог разумевања социологије, њеног положаја у систему наука о друштву и односа са другим друштвеним наукама; детаљног описа њеног развоја и тренутног стања у Србији до краја тридесетих година двадесетог века; разматрања доприноса социологији од стране друштвених теоретичара који су стварали у времену које је претходило оном у коме аутор ствара поменуте радове, али и његових савременика; те приказ стања у социологији у другим европским земљама тога доба. Из тог разлога сматрамо да радови Ђорђа Тасића имају за историјску социологију вишеструки значај. Најпре, 1. они нам пружају увид у занимање за социологију у Србији до, а нарочито крајем тридесетих година двадесетог века; 2. на тај начин, непосредно, кроз призму самог аутора сазнајемо о његовим ставовима према доприносу развоја социологије ранијих писаца, али и оних који се за ову науку занимају покушавајући да је унапреде и то у времену блиском Ђорђу Тасићу; 3. стичемо увид у стање социологије широм Европе током 1930-их година, о чему нас аутор такође, непосредно обавештава као савременик, својим добрим познавањем до тада објављене социолошке литературе и критичких приказа посвећеним овој тематици, али и личним учешћем на међународним конгресима посвећеним тадашњим социолошким проблемима.

Кључне речи: социологија, историјска социологија, Ђорђе Тасић, Србија, Европа.

¹ ivanbascarevic80@gmail.com

Ivan M. Baščarević¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

CONTRIBUTION TO HISTORICAL SOCIOLOGY IN THE WORKS OF ĐORĐE TASIĆ

Abstract: The paper will present a part of Đorđe Tasić's creative opus from 1938, in the first issue of the journal *Sociological Review*, published by the Society for Sociology and Social Sciences. In this book alone, Đorđe Tasić wrote five works and dozens of critical reviews. Their thematic character is very diverse and moves in the direction of his understanding of sociology, its position in the system of social sciences and relations with other social sciences; a detailed description of its development and the current situation in Serbia until the end of the 1930s; consideration of the contribution to sociology by social theorists from the epoch preceding the one in which this author wrote the mentioned works, but also his contemporaries; and, finally, a review of the state of sociology in other European countries of the time. For this reason, we believe that the works of Đorđe Tasić have multiple meanings for historical sociology. First, 1. They provide us with an insight into the interest in sociology in Serbia until, and especially in the late 1930s; 2. In this way, directly, through the prism of the author himself, we learn about his attitudes towards the contribution to the development of sociology of earlier writers, but also those who were interested in this science trying to improve it in a time close to Đorđe Tasić; 3. We gain insight into the state of sociology throughout Europe during the 1930s, about which the author also directly informs us as a contemporary, with his good knowledge of sociological literature and critical reviews dedicated to this topic, but also personal participation in International Congresses dedicated to the sociological problems of the time.

Keywords: sociology, historical sociology, Đorđe Tasić, Serbia, Europe.

¹ ivanbascarevic80@gmail.com

Ева Бујвид Курек¹
Јагелонски универзитет у Кракову
Краков (Пољска)

ДРЖАВЕ У ТРАНСФОРМАЦИЈИ ПРЕМА ПОЛИТОЛОШКИМ ПАРАДИГМАМА – ОДАБРАНИ ПРИМЕРИ

Сажетак: Од почетка 90-их година 20. века, државе у Средњој и Југоисточној Европи још увек су у фази системских промена. У овом раду ће бити испитано да ли се ове промене уклапају у постојеће политиколошке парадигме. Да ли су претпоставке теоријских модела компатибилне са променама система које се дешавају у реалној стварности? Тренутно постоји много препознатљивих модела трансформације у централној и југоисточној Европи, које се тичу Југославије и неких постјугословенских држава.

У политолошкој литератури на ову тему могу се срести многи признати теоретичари који су зачетници занимљивих модела трансформације у централној и југоисточној Европи, као што су: Лари Дајмонт, Френсис Фукујама, Доналд Л. Хоровиц, Марк Ф. Платнер², Семјуел Хантингтон³, Херберт Кичелт, Филип Шмитер, Тери Лин Карл, Герардо Л. Манк, Карол Скалник Леф, Клаус фон Бајме, Волфганг Меркел, Јержи Ј. Виатр, Сабрина П. Рамет и Ф. Петер Вагнер. Приликом испитивања системске трансформације одабраних земаља, пажња ће се посветити и основним узроцима њеног почетка. На пример, Семјуел Хантингтон је трансформације које су се десиле у СССР-у, Бугарској и Мађарској описао као трансформацију, а промене у Румунији и Источној Немачкој назвао је заменом, сматрајући да би најбољи израз за Пољску и Чехословачку био трансплантација.

У овим разматрањима, пажња ће бити посвећена земљама као што су Југославија, а након њеног распада, само одабране земље: Словенија, Хрватска, Македонија и Србија. Процес системске трансформације који су доживеле скоро све постсоцијалистичке земље до сада није остварен кроз једну кохерентну теорију која садржи универзалне квантитативне карактеристике. Вреди напоменути да је демократизација неопходна карактеристика дефинисања процеса трансформације. Дакле, демократија је

¹ ewa.bujwidkurek@interia.pl

² Видети: L. Diamond, F. Fukuyama, D. L. Horowitz, M. F. Plattner, "Reconsidering the Transition Paradigm *Journal of Democracy*", Volumen 25, Number 1, January 2014, pp. 86-100 [online:] https://www.researchgate.net/profile/Donald-Horowitz-2/publication/265828466_Reconsidering_the_Transition_Paradigm/links/5728b13-05-2022).

³ Видети: S. P. Huntington, *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century* (Norman: University of Oklahoma Press, 1991).

sine qua non услов за процес трансформације који доживљавају анализирани државе. Због тога ће се посебна пажња посветити не само преломном моменту трансформације већ и нивоу садашње системске трансформације (демократизације).

Кључне речи: трансформације, демократизација, државе, политиколошке парадигме, Југославија, Словенија, Хрватска, Македонија и Србија.

Ewa Bujwid Kurek¹
Jagiellonian University in Krakow
Krakow (Poland)

STATES IN THE PROCESS OF TRANSFORMATION ACCORDING TO POLITICAL PARADIGMS – SELECTED EXAMPLES

Abstract: Since the beginning of the 1990s, the states in Central and South-east Europe have been in the stage of system changes. This paper will consider whether these changes fit in with the existing political paradigms, and whether the assumptions of theoretical models are compatible with the system changes occurring in reality. Currently, there are many recognizable models of transformation in Central and Southeast Europe that are related to Yugoslavia and several post-Yugoslav countries.

In the political literature on this topic, many outstanding theoreticians can be identified as the founders of interesting models of transformation in Central and Southeast Europe, such as: Larry Diamond, Francis Fukuyama, Donald L. Horowitz, Marc F. Plattner², Samuel Huntington³, Herbert Kitschelt, Philippe C. Schmitter, Terry Lynn Karl, Gerardo L. Munck, Carol Skalnik Leff, Klaus von Beyme, Wolfgang Merkel, Jerzy J. Wiatr, Sabrina P. Ramet and F. Peter Wagner. When exploring the system transformation of selected countries, attention will also be paid to the basic causes of its beginning. For example, Samuel Huntington described the transformations occurring in the USSR, Bulgaria and Hungary as a transformation, while those in Romania and East Germany as a replacement, while believing that the best expression for Poland and Czechoslovakia would be a transplantation.

In these considerations, attention will be paid to the countries such as Yugoslavia and, after its breakup, only selected countries: Slovenia, Croatia, Macedonia and Serbia. The process of system transformation undergone by almost all post-socialist countries has not been realized through a single coherent theory that contains universal quantitative characteristics. It is worth mentioning that democratization is a necessary characteristic in defining the transformation process. Therefore, democracy is a *sine qua non* condition for the transformation

¹ ewa.bujwidkurek@interia.pl

² See: L. Diamond, F. Fukuyama, D. L. Horowitz, M. F. Plattner, *Reconsidering the Transition Paradigm* "Journal of Democracy", Volume 25, Number 1, January 2014, pp. 86–100 [online:] https://www.researchgate.net/profile/Donald-Horowitz-2/publication/265828466_Reconsidering_the_Transition_Paradigm/links/5728b13-05-2022).

³ See: S. P. Huntington, *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century* (Norman: University of Oklahoma Press, 1991).

process undergone by the analyzed countries. That is why special attention will be dedicated not only to the turning point of transformation, but also the level of the present system transformation (democratization).

Keywords: transformations, democratization, countries, political paradigms, Yugoslavia, Slovenia, Croatia. Macedonia, Serbia.

Irina Vladimirovna Trotsuk¹
RUDN University, Department of Sociology
Moscow (Russia)

HAPPINESS AND JUSTICE – INTERRELATED OR INDEPENDENT INDICATORS OF SOCIAL WELL-BEING?

Abstract: Since 2017, the Sociology Chair of the RUDN University has conducted the research project to identify the possibilities of the sociological conceptualization and measurement of happiness. At the first stage of the project, we revealed a clear contradiction between the today's dominant objectivist discourse that reduces happiness to the objectively measured social well-being and everyday interpretations of happiness based on its subjective perception that usually does not go beyond the close social circle. We identified two conditional traditions in the sociological study of well-being which require different methodological approaches – based either on objective indicators of the quality of life (living conditions, possibility of annual vacations, etc.) or on subjective indicators (happiness, satisfaction with life, family relationships and work, having a hobby, assessment of educational opportunities, etc.). The second stage of the project started in 2020 and shifted its focus to the concept of justice – as connecting subjective and objective aspects of social well-being (for instance, if the place of residence is a criterion of life satisfaction, then the 'quality' of the place of residence, including fair urban planning and the type of social differentiation of the urban space, cannot but influence social well-being). In 2021, we developed a strategy to provide clear conceptual definitions for complex concepts with multiple connotations such as happiness and justice. This strategy consists of two steps: focus on the macro-sociological dimension and identification of objective and subjective indicators. The results of the representative all-Russian online survey conducted with the author's questionnaire allowed to make both substantive (dominant interpretations of happiness, self-esteem in terms of happiness, etc.) and methodological conclusions (pressure of social desirability, gender and generational 'dimensions' of happiness, etc.). Currently, we conduct the second representative all-Russian online survey to supplement the earlier identified interpretations of happiness with the assessments of justice – in order to provide a more correct interpretation of the level of social well-being identified in the Russian society. The article will present the results of the second all-Russian online survey.

Keywords: happiness, justice, social well-being, on line survey, Russia.

¹ irina.trotsuk@yandex.ru

Ирина Владимировна Троцук¹
РУДН Универзитет, Катедра за социологију
Москва (Русија)

СРЕЋА И ПРАВДА – МЕЂУСОБНО ПОВЕЗАНИ ИЛИ НЕЗАВИСНИ ПОКАЗАТЕЉИ ДРУШТВЕНОГ БЛАГОСТАЊА?

Сажетак: Од 2017. године, Катедра за социологију на РУДН Универзитету спроводи истраживачки пројекат у циљу препознавања могућности социолошке концептуализације и мерења среће. У првој фази пројекта открили смо јасну контрадикторност између данашњег доминантног објективистичког дискурса који срећу своди на објективно измерено друштвено благостање и свакодневног тумачења среће заснованог на субјективној перцепцији која обично не иде даље од затвореног друштвеног круга. Препознали смо две условне традиције у социолошкој студији благостања која захтева другачије методолошке приступе – било на основу објективних показатеља квалитета живота (услови живота, могућност одласка на годишњи одмор итд.) или на основу субјективних показатеља (срећа, задовољство животом, породичним односима и послом, хоби, процена образовних прилика итд.). Друга фаза пројекта почела је 2020. године и померила фокус на концепт правде – као повезивање субјективних и објективних аспеката друштвеног благостања (на пример, уколико је пребивалиште критеријум животног задовољства, онда „квалитет“ пребивалишта, укључујући правилно урбанистичко планирање и врсту друштвене диференцијације урбаног простора, свакако утиче на друштвено благостање). Године 2021. развили смо стратегију помоћу које ћемо обезбедити јасне концептуалне дефиниције за сложене појмове са вишеструким конотацијама, какви су срећа и правда. Ова стратегија састоји се од два корака: фокуса на макросоциолошку димензију и препознавања објективних и субјективних показатеља. Резултати репрезентативне онлајн анкете на нивоу целе Русије, спроведене путем ауторкиног упитника, омогућило је доношење како суштинских (доминантна тумачења среће, самопоштовања у смислу среће итд.), тако и методолошких закључака (притисак друштвене пожељности, родне и генерацијске „димензије“ среће итд.). Тренутно спроводимо другу репрезентативну онлајн анкету на новоу целе Русије како бисмо претходно препозната тумачења среће допунили оценама правде – и пружили тачније тумачење нивоа друштвеног благостања утврђеног у руском друштву. Овај чланак ће представити резултате друге онлајн анкете на нивоу целе Русије.

Кључне речи: срећа, правда, социјално благостање, онлајн анкета, Русија.

¹ irina.trotsuk@yandex.ru

Ана С. Вуковић¹
Институт друштвених наука
Београд (Србија)

Маринко В. Лолић²
Институт друштвених наука
Београд (Србија)

ФИЛОЗОФСКИ И ПРАВНИ ПОГЛЕДИ НА ПАЦИФИЗАМ СРПСКЕ ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ ЕЛИТЕ У 20. ВЕКУ: ПРИМЕР КСЕНИЈЕ АТАНАСИЈЕВИЋ И ЂОРЂА ТАСИЋА

Сажетак: У раду се критички разматрају теоријске основе и кључне вредности пацифизма у филозофском и социолошкоправном дискурсу, Ксеније Атанасијевић и Ђорђа Тасића. Затим се, у контексту политичких дешавања у Европи и свету тридесетих година прошлог века, анализира интересовање за идеје пацифизма и ненасилне облике отпора према екстремним облицима насиља код српске интелектуалне елите и говори о судбини пацифизма и заступника пацифистичких идеја, те о значају ових идеја за нашу савремену политичку културу. У другом делу рада аутори настоје да, из шире перспективе наше савремености у контексту у којем доминирају различити облици екстремног насиља које је последица, ратова, миграција, епидемија и борбе за политичком, економском и војном доминацијом, укажу на актуелност и кључне вредности идеја пацифизма и практичног пацифистичког ангажмана Ксеније Атанасијевић и Ђорђа Тасића.

Кључне речи: Ксенија Атанасијевић, Ђорђе Тасић, филозофија, социологија, право, пацифизам, насиље.

¹ annvukovic@yahoo.com

² mlolic@idn.org.rs

Ana S. Vuković¹
Institute of Social Sciences
Belgrade (Serbia)

Marinko V. Lolić²
Institute of Social Sciences
Belgrade (Serbia)

PHILOSOPHICAL AND LEGAL VIEWS ON THE PACIFISM OF THE SERBIAN INTELLECTUAL ELITE IN THE 20TH CENTURY: EXAMPLE OF KSENIJA ATANASIJEVIĆ AND ĐORĐE TASIĆ

Abstract: The paper critically discusses the theoretical foundations and key values of pacifism in the philosophical and socio-legal discourse of Ksenija Atanasijević and Đorđe Tasić. Then, in the context of political events in Europe and the world in the 1930s, the interest in pacifist ideas and non-violent forms of resistance to extreme forms of violence among the Serbian intellectual elite is analyzed, pointing out the fate of pacifism and advocating of pacifist ideas, as well as the significance of these ideas for our contemporary political culture. In the second part of the paper, the authors intend, from a broader perspective of our time in a context dominated by various forms of extreme violence resulting from wars, migration, epidemics and the struggle for political, economic and military dominance, to indicate the relevance and key values of the idea of pacifism and the practical pacifist engagement of Ksenija Atanasijević and Đorđe Tasić.

Keywords: Ksenija Atanasijević, Đorđe Tasić, philosophy, sociology, law, pacifism, violence.

¹ annvukovic@yahoo.com

² mlolic@idn.org.rs

Мила Ђ. Ђорђевић¹
Универзитет у Београду, Правни факултет
Београд (Србија)

ПОЛОЖАЈ АДВОКАТСКИХ ПРИПРАВНИКА У СРБИЈИ

Сажетак: У раду је приказан нормативни и фактички положај адвокатских приправника у Србији. Адвокатски приправник је дипломирани правник уписан у именик адвокатских приправника, који се обављањем приправничке вежбе код адвоката, оспособљава за рад у адвокатури. Смисао обављања приправничког стажа је стицање знања и искуства из области адвокатске професије, те су у складу са тиме и дефинисана права и обавезе адвокатског приправника и принципала. У првом делу рада ће бити приказан нормативни положај адвокатских приправника који је одређен Законом о адвокатури, Статутом коморе у коју је адвокатски приправник уписан, Законом о раду, Законом о волонтирању и Етичким кодексом професионалне етике адвоката. Адвокатски приправник има право на одговарајуће услове рада и на обуку у складу са сврхом приправничке вежбе и планом и програмом приправничке обуке који доноси Адвокатска комора Србије. Иако у члану 59. Закона о адвокатури стоји да за време приправничке вежбе адвокатски приправник има право на зараду и остала права из радног односа, у складу са законом и уговором о раду, чланом 62. истог закона је предвиђено постојање категорије адвокатски приправник – волонтер. Ова категорија приправника нема право на зараду и на њих се сходно примењују правила Закона о волонтирању. У другом делу рада ће бити приказани резултати квантитативног истраживања спроведеног новембра 2021. године у којем је учествовало укупно 517 испитаника. Узорак обухвата 307 жена (59,4%) и 210 мушкараца (40,6%) узраста од 23 до 35 година, који су као адвокатски приправници уписани у неку од адвокатских комора у Србији у периоду 2018–2021. године. Резултати показују генерално незадовољство адвокатских приправника висином примања, обимом посла и односом који имају са својим принципалом.

Кључне речи: адвокатска професија, адвокатски приправници, правничке професије, млади, тржиште рада.

¹ mila@ius.bg.ac.rs

Mila Đ. Đorđević¹
University of Belgrade, Faculty of Law
Belgrade (Serbia)

THE STATUS OF LAW TRAINEES IN SERBIA

Abstract: The paper presents the normative and factual status of law trainees in Serbia. A law trainee is a jurist with the university degree, entered in the registry of law trainees, who does traineeship in a law firm in order to become qualified for working as a lawyer. The point of doing traineeship is to acquire knowledge and experience in the field of practice of law and, accordingly, the rights and obligations of a law trainee and a principal are defined.

The first part of the paper will show the normative status of law trainees as determined by the Legal Profession Act, the Statute of the Chamber in which a law trainee has been entered, the labour Law, the Law on Volunteering and the Code of Ethics of Legal Profession. A law trainee is entitled to adequate work conditions and to training in line with the purpose of traineeship practice and the plan and program of traineeship as enacted by the Serbian Chamber of Lawyers. Although Article 59 of the Legal Profession Act stipulates that, during the traineeship, a law trainee is entitled to salary and other employment rights, in accordance with the law and employment contract, Article 62 of the same Act stipulates the existence of the category of a law trainee – volunteer. This category of trainees is not entitled to salary and is subject to the regulations of the Law on Volunteering. The second part of the paper will present the results of the quantitative research conducted in November 2021, with the total of 517 respondents. The sample included 307 women (59.4%) and 210 men (40.6%) aged between 23 and 35, who were entered in one of the chambers of lawyers in Serbia in the period 2018–2021. The results show general dissatisfaction of legal trainees with the amount of their earnings, the scope of work and the business relationships with their respective principals.

Keywords: law practice, law trainees, legal professions, young people, labour market.

¹ mila@ius.bg.ac.rs

Никола Р. Живић¹
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

Немања Д. Радовановић²
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

ДРАГОЉУБ ЈОВАНОВИЋ – РАТ, ЊЕГОВИ УЗРОЦИ И ПОСЛЕДИЦЕ

Сажетак: Чињенице да је Драгољуб Јовановић био сведок оба светска рата, као и то да је својим политичким и научним деловањем настојао дати допринос обнови српског/југословенског друштва након ратних дешавања, утицале су да питање рата (његових узрока и последица), има своје место у широком стваралачком опусу овог аутора.

С тим у вези, предмет нашег истраживања биће разматрања Драгољуба Јовановића о узроцима и последицама рата. Ова питања покушаћемо да сагледамо са два аспекта узимајући у обзир начин на који се најчешће појављују у његовом делу. Први аспект тиче се рата уопште (односа рата и политике, негативних и позитивних последица рата, начина извођења, учесника, средстава и сл.). Други аспект односи се на разматрања Д. Јовановића о последицама које је Први светски рат имао по српско/југословенско друштво.

Рад је заснован на анализи дела Драгољуба Јовановића у којем се аутор бави поменутиим питањима, као и анализи друге литературе релевантне за тему рада.

Кључне речи: Драгољуб Јовановића, рат, Први светски рат, узроци и последице рата.

¹ nikola.zivic@pr.ac.rs

² nemanja.radovanovic@pr.ac.rs

Nikola R. Živić¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

Nemanja D. Radovanović²
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

DRAGOLJUB JOVANOVIĆ – WAR, ITS CAUSES AND CONSEQUENCES

Abstract: The fact that Dragoljub Jovanović was the witness of both world wars, and that in his political and scholarly activities attempted to contribute to the revival of the Serbian/Yugoslav society after war events, led to the question of war (its causes and consequences) take its place in this author's broad creative oeuvre.

In that respect, the subject of our paper will be Dragoljub Jovanović's research about the war causes and consequences. We will try to see these questions from two aspects, taking into account the manner in which they most frequently appear in his work. The first aspect refers to war in general (i.e. war and politics, negative and positive consequences, the method of implementation, participants, instruments etc.). The other aspect refers to Dragoljub Jovanović's considerations about the consequences of the WW1 on the Serbian/Yugoslav society.

The paper is based on the analysis of Dragoljub Jovanović's work in which this author deals with the above-mentioned questions, as well as the analysis of other literature relevant to the topic of the paper.

Keywords: Dragoljub Jovanović, war, First World War, war causes and consequences.

¹ nikola.zivic@pr.ac.rs

² nemanja.radovanovic@pr.ac.rs

Ивона Д. Живковић¹
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука,
Катедра за менаџмент људских ресурса
Београд (Србија)

ДИГИТАЛНА КУЛТУРА И ПРЕОБРАЖАЈ ДРУШТВЕНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

Сажетак: Циљ овог рада је пружање свеобухватног приступа дефинисању концепта дигиталне културе. Полазна тачка биће давање контекстуалних одредница и ближе одређење карактеристика друштва касне модерности и технолошке револуције која је са собом донела масовну употребу информационо-комуникационих технологија, дигиталних медија и интернета. С тим у вези, посебна пажња биће усмерена на улогу технологије у редефинисању постојећих културних образаца. Након тога фокус ће бити усмерен на постојеће дефиниције дигиталне културе у покушају истицања заједничких карактеристика појма. У другом делу рада пажња ће бити усмерена ка импликацијама које овај концепт има на свакодневне обрасце друштвеног општења, пре свега комуникацију. Како бисмо додатно контекстуализовали концепт дигиталне културе и значај комуникације за исту, у анализу ће бити увршћени и специфични облици комуникације, попут масовне самокомуникације, који настају и упоредно се развијају са настанком модерних технологија и интернета.

Кључне речи: дигитална култура, комуникација, умрежено друштво, информационо-комуникационе технологије.

¹ ivona.zivkovic@fon.bg.ac.rs

Ivona D. Živković¹
University of Belgrade, Faculty of Organizational Sciences,
Department of Human Resource Management
Belgrade (Serbia)

DIGITAL CULTURE AND THE TRANSFORMATION OF SOCIAL COMMUNICATION

Abstract: This paper aims to provide a comprehensive approach to defining the term digital culture. The starting point will be the provision of contextual determinants and a closer definition of the characteristics of the society of late modernity and the technological revolution, which brought with it the mass use of information and communication technologies, digital media and the Internet. Additionally, special attention will be paid to the transformation of obtainable cultural patterns. The focus will be placed on existing definitions of digital culture in an attempt to emphasize the common features of the term. In the second part of the paper, attention will be focused on the implications of concept on everyday communication. To provide further contextualization of digital culture, we will include specific forms of communication in the analysis, such as mass self-communication.

Keywords: digital culture, communication, networked society, information and communication technologies.

¹ ivona.zivkovic@fon.bg.ac.rs

Данијела В. Здравковић¹
Универзитет у Нишу, Педагошки факултет у Врању
Врање (Србија)

ДОПРИНОСИ ЗНАМЕНИТОГ ВРАЊАНЦА ЂОРЂА ТАСИЋА УТЕМЕЉЕЊУ И РАЗВОЈУ СОЦИОЛОГИЈЕ У СРБИЈИ

Сажетак: У уводном делу рада указујемо на актуелност и значај научног рада нашег најугледнијег и најутицајнијег суграђанина космополитског духа, великог хуманисте и универзитетског професора – Ђорђа Тасића. Овај великан филозофије права заузео је заслужено место у правном научном наслеђу и традицији социолошке мисли Правног факултета Универзитета у Београду, стожерној институцији српске културе. У том контексту, у главном делу рада изложићемо доприносе ове угледне личности, а у циљу подсећања на период од 130 година, тј. на период од рођења професора др Ђорђа Тасића (Врање, 1892. – Београд, 1943), као и на валоризацију његових немерљивих заслуга за утемељење и развој социологије. Почев од чињенице да је био оснивач и председник Друштва за социологију и друштвене науке (1935, претече Српског социолошког друштва) и оснивач и први главни и одговорни уредник часописа *Социолошки њепег* (1938). Био је управник првог Института за социологију, економију и статистику у Србији, као и први шеф Одсека за социологију на том институту, од његовог оснивања 1939. године. Вредно је помена и то да је био стипендиста Рокфелерове фондације, редовни члан Међународног института за социологију, са седиштем у Паризу; затим иницијатор и сарадник током спровођења социолошких истраживања на селу у Србији, прикупљајући податке „општим упитником“. У улози универзитетског професора и декана Правног факултета школске 1940/41. године на основним студијама био је први професор који је држао предавања из предмета Општа социологија, истичући да „онај ко хоће да буде искључиво правник врло ће се брзо саплести у противуречности због којих ће морати делом постати и социолог“. У последњем делу рада посебно издвајамо чињеницу да је као утемељивач социологије водио рачуна о лагалитету и легитимитету државе, докторирао је на тези о проблему оправдања државе и да је увек био отворен за дилеме тадашње политичке елите, а да су га поменуте идеје коштале прогона са Факултета, хапшења и стрељања на Сајмишту 1943. године. Сведоци тог времена, познати Врањанци и његови рођаци, говоре о томе како га је отац позивао да се врати у Врање када је почео Други светски рат, што је он, наравно, и одбио. У закључном делу рада, дајемо осврт на чињеницу у

¹ danijelavranje@gmail.com

којој мери су се Врањанци одужили свом знаменитом суграђанину, који је својим животом и научним делом вршио утицај на друштвени развој Врања и Србије.

Кључне речи: професор Ђорђе Тасић, утемељивач социологије, Правни факултет у Београду, *Социолошки њреїлег*, Врање.

Danijela V. Zdravković¹
University of Niš, Faculty of Pedagogy in Vranje
Vranje (Serbia)

CONTRIBUTIONS OF THE WELL-KNOWN VRANJE RESIDENT, ĐORĐE TASIĆ, TO THE ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF SOCIOLOGY IN SERBIA

Abstract: In the introductory section of the paper, we emphasize the relevance and importance of the scientific work of our most respected and influential fellow citizen with a cosmopolitan spirit, great humanist and university professor – Đorđe Tasić. This great man of the philosophy of law has a well-deserved place in the legal scientific heritage and tradition of sociological thought of the Faculty of Law of the University of Belgrade, a pivotal institution of Serbian culture. In this context, in the main part of the work, we will present the contributions made by this distinguished person, by recalling the 130-year period and marking the birth anniversary of Đorđe Tasić, PhD (Vranje, 1892 – Belgrade, 1943), as well as the valorization of his immeasurable merits for the foundation and development of sociology. He was the founder and president of the Society for Sociology and Social Sciences (1935, the forerunner of the Serbian Sociological Society) and the founder and first editor-in-chief of the journal *Sociološki pregled / Sociological Review* (1938). He was the head of the first Institute for Sociology, Economics and Statistics in Serbia, as well as the first head of the Department of Sociology at that institute after its establishment in 1939. It is worth mentioning that he was a scholarship holder of the Rockefeller Foundation, a regular member of the Paris-based International Institute of Sociology, as well as the initiator and collaborator during the implementation of sociological research in the Serbia countryside, collecting data with a “general questionnaire”. While working as a university professor and dean of the Faculty of Law in the academic year 1940/1940 with undergraduate study students, he was the first professor to give lectures on the subject of General Sociology, emphasizing that “he who wants to be exclusively a lawyer will very quickly be faced with contradictions, which will make him become partly a sociologist”. In the last section of the paper, we highlight the fact that, as the founder of sociology, he took care of the legality and legitimacy of the state, he earned his doctorate on a thesis on the problem of justifying the state, and that he was always open to the dilemmas of the political elite at the time. It was because of these ideas that he was dismissed from the faculty, arrested and executed at the Fairgrounds in 1943. Witnesses of that time, well-known residents of Vranje and his relatives, talk about how his father invited him to return to Vranje when the Second World War began, which he,

¹ danijelavranje@gmail.com

of course, refused. In the concluding section of the paper, we look at the fact as to what extent the people of Vranje have paid respects to their famous fellow citizen, who influenced the social development of Vranje and Serbia with his life and scientific work.

Keywords: Professor Đorđe Tasić, founder of sociology, Faculty of Law in Belgrade, *Sociološki pregled / Sociological Review*, Vranje.

Невена Г. Јаковљевић¹
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

СТАВОВИ УЧЕНИКА СРЕДЊИХ СТРУЧНИХ ШКОЛА О НАСТАВИ СОЦИОЛОГИЈЕ ЗА ВРЕМЕ ПАНДЕМИЈЕ COVID – 19

Сажетак: У овом раду биће изложен део истраживања које је спроведено у циљу израде докторске дисертације под називом „Настава у Републици Србији из предмета социологија, у време пандемије COVID-19“, а које је вршено у средњим стручним школама широм Републике Србије. Истраживање је рађено у свих пет статистичких региона, у школама које су насумично бирање, међу ученицима завршних разреда и међу ученицима трећег разреда. Односно, међу ученицима који су похађали наставу социологије у трећем разреду претходне године, и ученицима који су исту похађали ове године како бисмо могли да упоредимо њихове ставове, јер се настава школске 2020/2021 одвијала углавном онлајн или по хибридном моделу, док се настава школске 2021/2022 одвијала углавном у учионицама, дакле у реалном простору или по хибридном моделу, али са одређеним модификацијама као што су евентуално скраћење часова, смањење наставног градива, дељење ученика по групама итд. У упитнику се делом испитују ставови и мишљења ученика о настави социологије за време пандемије COVID-19 и о томе да ли је класичан (уживо) начин држања наставе социологије био бољи, лошији или пак сматрају да је све исто, само су разлике у начину извођења наставе. Иако се у европским стратегијама развоја, па тако и у Стратегији развоја васпитања и образовања у Републици Србији из јуна 2021, залажу за отварање онлајн школа, резултати овог истраживања показују да наше школе, наставно особље и ученици још увек нису спремни на такав вид наставе.

Кључне речи: настава социологије, COVID-19, образовање, онлајн настава, хибридна настава.

¹ nevenanastic2@gmail.com

Nevena G. Jakovljević¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

ATTITUDES OF THE STUDENTS OF PROFESSIONAL SECONDARY SCHOOLS TO SOCIOLOGY CLASSES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: This paper will present part of the research conducted for the purpose of writing the doctoral dissertation entitled “Classes in the Republic of Serbia from the Subject of Sociology During the COVID-19 Pandemic”, which was conducted in professional secondary schools throughout the Republic of Serbia. The survey covered all five statistical regions, in the randomly selected schools and with the students of final grades and third-grade students. Namely, this refers to the students who attended sociology classes in the third grade during the previous year and the students who attended those classes this year, so that we could compare their attitudes, because in the academic 2020/2021 year, classes were mainly online or organized by the hybrid model, while in 2021/2022 classes were mainly held in classrooms, i.e. in the real space, or by the hybrid model, but with certain modifications such as potentially shorter classes, reduced scope of material to be covered, dividing students into groups etc. The questionnaire partly examines the students’ attitudes and opinions about sociology classes during the COVID-10 pandemic and whether the classic (live) sociology classes were better or worse, or whether they think it is all the same, only with the differences in the manner of organizing classes. Although European development strategies, just as the Strategy of Upbringing and Education Development in the Republic of Serbia advocate for the opening of online schools, the results of this research show that our schools, teaching staff and students are still unprepared for this form of classes.

Keywords: sociology classes, COVID-19, education, online classes, hybrid classes.

¹ nevenanastic2@gmail.com

Сретен М. Јелић¹
Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет
Београд (Србија)

Марија Д. Поповић²
Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет
Београд (Србија)

ПОЛОЖАЈ ЖЕНЕ У СРБИЈИ С ОСВРТОМ НА РУРАЛНА ПОДРУЧЈА

Сажетак: Рурална подручја наше земље подложна су променама. Последњих деценија настале су значајне промене у структури становништва, домаћинства, породичних газдинстава. Жене у руралним подручјима остају најчешће изван утицаја позитивних друштвених и економских промена. Мора им се обезбедити да користе све бенефиције социјалне заштите и социјалног старања и коришћење услуга здравствене заштите... У раду се посебно указује на положај жене у Србији са освртом на рурална подручја, тим пре што од укупног становништва тог подручја, 1.454.919 јесу жене које живе у њима односно 20,24%. Оне су све више носиоци самачких и старачких домаћинстава. Жене у руралним подручјима су старије у односу на жене у урбаним срединама. Све је веће учешће старијих жена у локалним заједницама, областима и регионима Јужне и Источне Србије. Нека социодемографска обележја показују да је дошло до побољшања положаја жена, као и унапређивања руралних заједница уопште, што је условљено ресурсима и начином живота на селу.

Кључне речи: жене, положај, рурална подручја, обележја, Србија.

¹ sjelic@agrif.bg.ac.rs

² marija.popovic11@gmail.com

Sreten M. Jelić¹
University of Belgrade, Faculty of Agriculture
Belgrade (Serbia)

Marija D. Popović²
University of Belgrade, Faculty of Agriculture
Belgrade (Serbia)

THE POSITION OF WOMEN IN SERBIA WITH A FOCUS ON RURAL AREAS

Abstract: The rural areas of our country are changing. In the past few decades, there have been significant changes in the structure of the population, households, and family farms. Women in rural areas, are often left out of the impact of positive social and economic changes. Women must be ensured the enjoyment of all the benefits of social protection, social welfare and the use of health care services. The paper especially points out the position of women in Serbia with a focus on rural areas, because women account for 1,454,919, or 20.24%, of the total rural population. Women are increasingly becoming the bearers of single and elderly households. Women in rural areas are older than women in urban areas. The participation of older women in local communities, areas and regions of Southern and Eastern Serbia is increasing. Some socio-demographic characteristics show that the position of women has improved, along with the improvement of rural communities in general, which is conditioned by the resources and the way of life in the countryside.

Keywords: women, position, rural areas, landmarks, Serbia.

¹ sjelic@agrif.bg.ac.rs

² marija.popovic11@gmail.com

Милана М. Љубичић¹
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за социологију
Београд (Србија)

Слађана М. Драгишић Лабаш²
Универзитет у Београду, Филозофски факултет,
Одељење за социологију
Београд (Србија)

СВАКОДНЕВИЦА КОРИСНИКА ЈЕДНОГ ДОМА ЗА СТАРЕ У УСЛОВИМА НОВЕ НОРМАЛНОСТИ

Сажетак: У раду се бавимо истраживањем структурирације свакодневног живота, доживљајима и значењима која институционално смјештена стара лица придају свом живљеном искуству током пандемије корона вируса. Када је проглашена пандемија, марта 2020. године, посебна забринутост креатора политика у овој области била је управљена према старима. Управо они су препознати као нарочито вулнерабилна популација: сматрало се да је у њиховом случају ризик од разбољевања и смртног исхода у поређењу са осталим старосним групама, изузетан. Како код нас, тако и у бројним другим земљама, такав дискурс о старима је изродио патерналистичке праксе. Да би се заштитили њихови животи, било им је ограничено кретање мимо простора у којем живе, док су они институционално смјештени лишени контакта са члановима породице и пријатељима. Овакав контекст је старијима наметнуо потребу за адаптацијом на нове услове живота. Циљ нашег истраживања је био да истражимо како су корисници дома за старе живјели своју свакодневицу, на који начин су доживјели и каква значења су дали новој нормалности. Да бисмо дошли до одговора на ово питање користили смо фокус групни интервју са 10 резидената једног београдског дома за старе. Анализа је показала да су се њихове свакодневне праксе у условима нове нормалности тек незнатно промијениле, као и да су они одсуство контакта са ближњима и са спољашњим свијетом у емотивном смислу доживјели као веома болно. Новонастала ситуација иницирала је и бројне страхове, од којих се посебно издваја страх за здравље чланова породице.

Кључне ријечи: старији, институционални смјештај, пандемија, свакодневица.

¹ milanaljubicic@yahoo.com

² sladjadl@yahoo.com

Milana M. Ljubičić¹
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Belgrade (Serbia)

Sladana M. Dragišić Labaš²
University of Belgrade, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Belgrade (Serbia)

EVERYDAY LIFE OF THE OLD PEOPLE'S HOME IN THE CONDITIONS OF NEW NORMALITY

Abstract: The paper deals with the research of the structuring of everyday life, events and meanings given by institutionally accommodated elderly people to their experience gained during the Coronavirus pandemic. When the pandemic was declared in March 2020, special concern of the policy creators in this area was directed towards the elderly. That is why they were identified as particularly vulnerable population: it was believed that, in their case, the risk of infection and fatal outcome was much higher in comparison to other age groups. Both in our country and many other countries, this discourse about the elderly gave rise to paternalist practices. In order to protect their lives, the elderly were restricted in their movement outside their living space, while the This context imposed the need on the elderly for adaptation to new living conditions. Our research was aimed to explore how old people's home users lived their everyday lives, how they experienced the new normality and what meanings they assigned to it. In order to get an answer to this question, we used the focus group interview with 10 residents of an old people's home in Belgrade. The findings of the analysis showed that their everyday practices in the new normality conditions only slightly changed, but that they saw the absence of contacts with their near and dear ones and with the outside world as quite painful in emotional terms. The newly arising situation also initiated numerous fears, the most pronounced one being fear for the health of family members.

Keywords: the elderly, institutional accommodation, pandemic, everyday life.

¹ milanaljubicic@yahoo.com

² sladjadl@yahoo.com

Anna Mantarova¹
Bulgarian Academy of Sciences,
Institute of Philosophy and Sociology
Sofia (Bulgaria)

STABILITY AND DINAMICS OF CRIME DETERMINANTS IN BULGARIA

Abstract: In the modern world, the social environment is very dynamic, full of situations of uncertainty and the emergence of unforeseen changes. All serious changes in it affect elements and processes that are directly or indirectly related to crime, alter the concrete state of affairs and the effect of its universal determinants.

This paper follows and analyzes the dynamics and action of economic (poverty, unemployment, wealth differences), institutional-normative (normative-organizational changes) and cultural (state and dynamics of the value system) processes and phenomena, and their influence on the state and structure of crime. Special attention is paid to the specific situation arising in the context of the COVID-19 epidemic and its impact on crime.

Statistical data and empirical sociological research data were used.

Keywords: crime, poverty, unemployment, wealth differences, law-enforcement agencies, values.

¹ anna.mantarova@abv.bg

Анна Мантарова¹
Бугарска академија наука,
Институт за филозофију и социологију
Софија (Бугарска)

СТАБИЛНОСТ И ДИНАМИКА ДЕТЕРМИНАНТИ КРИМИНАЛА У БУГАРСКОЈ

Сажетак: Друштвено окружење у савременом свету је веома динамично, обележено бројним неизвесним ситуацијама и појавом непредвидивих промена. Све озбиљне промене у том окружењу утичу на елементе и процесе који су директно или индиректно повезани са криминалом, мењају конкретно стање ствари и утицај његових универзалних детерминанти.

У овом раду се прате и анализирају динамика и дејство економских (сиромаштво, незапосленост, разлике у богатству), институционално-нормативних (нормативно-организационе промене) и културних (стање и динамика система вредности) процеса и појава, а затим и њихов утицај на стање и структуру криминала. Посебна пажња посвећена је специфичној ситуацији проистеклој у контексту епидемије COVID-19 и њеног утицаја на криминал.

Коришћени су статистички подаци и подаци емпиријског социолошког истраживања.

Кључне речи: криминал, сиромаштво, незапосленост, разлике у богатству, институције за спровођење закона, вредности.

¹ anna.mantarova@abv.bg

Милица М. Марјановић¹
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

Теодора Љ. Јакшић²
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

ИЗВЕШТАВАЊЕ И УТИЦАЈ ЛОКАЛНИХ МЕДИЈА НА ПОЛИТИЧКУ СИТУАЦИЈУ НА СЕВЕРУ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Сажетак: Утицај медија на стварање јавног мњења је неоспоран и врло значајан када су у питању сфере од друштвеног и јавног значаја. Овај утицај је посебно важан на политичком плану, што су наглашавали и неки наши теоретичари (нпр. Т. Ђорђевић), а извесно је да то највише долази до изражаја у областима које су биле обухваћене ратним дешавањима и у којима имамо ситуацију замрзнутог конфликта.

У раду су представљени резултати емпиријског истраживања међу студентима Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици. Циљ истраживања је био да се утврди утицај локалних медија са севера Косова и Метохије у креирању јавног мњења, колики је степен поверења студентске популације у медијско извештавање и да ли политички активисти остварују сарадњу са представницима локалних телевизијских кућа, радио-станица и информативних платформи. Важно је нагласити да су истраживањем обухваћени само српски медији. Примењен је метод испитивања, технике интервјуа и анкете. Интервјуисани су представници медијских кућа са подручја две општине, Косовска Митровица и Звечан, и анкетирани већ поменути студенти Приштинског универзитета. Међу студентима, узорак је случајан, Snowball Sampling (узорак снежних грудви). Узорак чини 200 студената Приштинског универзитета. Тај број је пропорционалан броју студената свих факултета. Полазна хипотеза овог истраживања је да влада низак степен сарадње и поверења између представника локалних политичких партија и медија, као и неповерење студентске популације у извештавање истих.

Кључне речи: медији, политика, Косово и Метохија, јавно мњење.

¹ milica.marjanovic@pr.ac.rs

² teodora.jaksic@pr.ac.rs

Milica M. Marjanović¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

Teodora Lj. Jakšić²
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

REPORTING AND INFLUENCE OF LOCAL MEDIA ON THE POLITICAL SITUATION IN THE NORTH OF KOSOVO AND METOHİJA

Abstract: The influence of media on the formation of public opinion is indisputable and quite significant when it comes to all spheres of social and public importance. This influence is particularly important in terms of the political, which has been emphasized by some Serbian theoreticians (e.g. T. Đorđević), and it is certainly most pronounced in the fields involved in war events and in which there is a situation of frozen conflict.

The paper presents the results of the empirical research conducted among the students of the University in Priština with the temporary seat in Kosovska Mitrovica. The research was aimed at determining the influence of the local media from the north of Kosovo and Metohija in the formation of public opinion; the degree of trust of the student population in media reporting and whether political activists have cooperation with the representatives of the local television houses, radio-stations and local information platforms. It is important to emphasize that only Serbian media have been covered by the research. The method of examination, interview technique and questionnaire were applied. The representatives of the media houses from the region of two municipalities, Kosovska Mitrovica and Zvečan, were interviewed, while the above-mentioned students of the University in Priština were surveyed. The sample among the students was random – Snowball Sampling. The sample included 200 students of the University in Priština and that number is proportional to the number of students from all faculties. The starting hypothesis of the research is that there is a low degree of cooperation and trust between the representatives of the local political parties and the media, as well as mistrust of the student population in the reporting of this media.

Keywords: media, politics, Kosovo and Metohija, public opinion.

¹ milica.marjanovic@pr.ac.rs

² teodora.jaksic@pr.ac.rs

Слободан М. Марковић¹
Универзитет у Нишу, Педагошки факултет у Врању
Врање (Србија)

ИДЕАЛНО И РЕАЛНО У ТАСИЋЕВОМ РАЗУМЕВАЊУ ФИЛОЗОФСКИХ ПОЈМОВА

Сажетак: У првом делу текста приказан је начин на који Ђорђе Тасић разумева филозофске појмове, као што су, на пример, легитимитет, дијалектика, демократија, идеализам, хришћанство, метафизика. Укратко ће бити приказана његова социолошка и синтетичко-правна мисија у историји предратног југословенског права. На основу задатог контекста, у овој студији је приказан како позитиван, тако и негативан Тасићев однос према највишим тековинама историје филозофије. Пошто Ђорђе Тасић по вокацији није био филозоф, већ научник друштвеног кова, његова намерна или ненамерна одступања од разумевања филозофске терминологије сагледана су као нешто што мора да се дешава у стварању неке научне методологије. Препознатљиво почетно ренесансно одушевљење за разрачунавање са метафизиком, које препознајемо једино у време Бекона и његових савременика, а којег чак више нема ни код Огиста Конта, препознаје се готово у свакој филозофско-правној мисли Ђорђа Тасића. То можемо објаснити и тиме што је Тасић млад изгубио живот и што није имао времена да велике филозофске идеје света још темељније промисли, што никако не смањује значај и величину младог научника у својим новим и храбрим мислима.

Кључне речи: метафизика, религија, норма, идеализам, дедукција, романтизам.

¹ solevac@gmail.com

Slobodan M. Marković¹
University of Niš, Faculty of Pedagogy in Vranje
Vranje (Serbia)

THE IDEAL AND THE REALISTIC IN TASIĆ'S UNDERSTANDING OF PHILOSOPHICAL TERMS

Abstract: The first part of the text shows how Đorđe Tasić understands philosophical concepts, such as legitimacy, dialectic, democracy, idealism, Christianity, metaphysics. Next, his sociological and synthetic legal mission in the history of pre-war Yugoslav law will be briefly presented. Based on the given context, this study shows Tasić's both positive and negative attitudes towards the highest achievements of the history of philosophy. Given that Đorđe Tasić was not a philosopher by vocation, but a social scientist, his intentional or unintentional deviations from the understanding of philosophical terminology are seen here as something that must happen in the process of creating a scientific methodology. The characteristic early Renaissance enthusiasm for dealing decisively with metaphysics, which we recognize only in the time of Bacon and his contemporaries, and which is no longer present even in Auguste Comte, can be recognized in almost every philosophical and legal thought of Đorđe Tasić. This can also be explained by the fact that Tasić lost his life at a young age and that he did not have time to think through the great philosophical ideas of the world even more thoroughly, which by no means reduces the importance and greatness of the young scientist with respect to his novel and brave thoughts.

Keywords: metaphysics, religion, norm, idealism, deduction, romanticism.

¹ solevac@gmail.com

Василије В. Марковић¹
Институт за упоредно право
Београд (Србија)

ТАСИЋЕВО ПОИМАЊЕ СУБЈЕКТИВНОГ (ЈАВНОГ) ПРАВА – ИЗМЕЂУ ДИГИЈА И КЕЛЗЕНА

Сажетак: Ђорђе Тасић је био, не једини, али свакако један од истакнутијих и плоднијих полихистора наше међуратне друштвено-хуманистичке научне мисли. Међу дисциплинама којима се на продубљен и систематичан начин бавио налазе се и теорија права и јавно право (уставно и управно право), а у оквиру њих одабирао је за обраду научно интригантне, и, испоставиће се, увек актуелне теме и питања. Једно од таквих питања јесте и питање субјективног (јавног) права, коме је Тасић у свом опусу посветио значајно простора, објављујући о њему расправе како на српском језику, тако и на страним језицима попут италијанског. Стога је намера овог рада да, из различитих углова, прикаже Тасићево поимање субјективног права, укључујући и место које тај појам заузима у оквирима његове али и опште правнотеоријске мисли његовог времена. Истовремено, неће бити занемарена ни вредна практична и позитивноправна димензија овог питања.

У првом делу рада биће размотрено питање како појам субјективног права стоји спрам методологије, стила и темељних поставки Тасићеве правне мисли. Методологија и стил одликовали су се изразитом суптилношћу и осећајем за нијансе, без искључујућих подела на јавно и приватно право, идеализам и реализам, теорију и праксу, док су основне поставке његове правне мисли биле схватање државе као правне организације, хуманизам и антиципација растућег значаја људских права. Субјективно право је, онако како га Тасић поима, управо појам кроз који се преламају и јасно виде све наведене особине. Он најпре субјективна јавна права посматра као претпоставку државе као правне организације. Штавише, у његовом схватању правне државе субјективна права чине један од два услова, и рекло би се да су битнији услов. Битнији стога што подвођење управе под право, што је други услов, а без субјективних права значи постојање законске, али не и правне државе. Субјективна јавна права су дакле суштински и неизоставни услов постојања правне државе. Блага нијансираност у овом питању присутна је кроз Тасићево несупротстављање субјективног објективном праву, већ подвођењу под његове оквире.

Суптилност при приступању субјективном праву видљива је и у још једном сегменту, који ће, због свог значаја, бити посебна целина у раду. Наиме, у домаћој правној науци одавно је примећено да је Тасић извршио

¹ v.markovic@iup.rs

синтезу и указао на постојање сличности и заједничких тачака две наизглед у целости опречне теорије – Дигијевог солидаризма и Келзеновог нормативизма. Тасић примећује да и Диги из солидаризма прелази у једном тренутку у нормативитет и да се у томе стапа са Келзеном, код кога је нормативитет полазна и крајња тачка. Управо у норми, коју обојица схватају као ограничење и дужност, налази се још једна чворишна тачка њиховог слагања, а то је категоричко одбацивање постојања субјективног права. За Дигија субјективно право је *фантасија*, а за Келзена тек рефлекс који произилази из објективног права и у њему се губи. У раду ће стога бити приказани ови ставови двојице чувених аутора, као и, укратко, разлози за овакве ставове, а потом и Тасићев критички осврт на радикално позитивистичку оцену да субјективног права нема. Тасић тако најпре учоава ову тачку преклапања, придајући јој место које заслужује, јер је свестан да није реч о терминолошком спору, већ о *суштинској ствари*. Даље, он и од Дигија и од Келзена прихвата становиште о функционалности и релативном карактеру субјективног права, али, за разлику од њих, не завршава у негацији субјективног права, већ напротив, у његовој афирмацији. Тасић дакле признаје постојање субјективног права, које схвата као *слободу у индивидуалном интересу*, и, штавише, у својој докторској дисертацији (*Ограничење државе*) и у *Уводу у њравне науке* нуди и своју класификацију субјективних права и прецизирање њихове садржине. При свему томе, Тасић нимало не кокетира са преовлађујућим природноправним теоријама воље и интереса, већ напротив, с емпиријских позиција критикује Дигија и Келзена, позивајући их да се по питању субјективног права врате *њравој форми јоистивизма!*

Напоследку, будући да је и сам Тасић став који субјективно право сматра изразом саме природе права чија суштина не може бити откривена емпиријском анализом називао обманом, подстичући да се свесно окренемо практичној страни и овог појма, у раду ће, у светлу претходних теоријских увида, бити размотрено и једно позитивноправно питање. То питање тиче се разграничења надлежности управног и редовног судства у савременом италијанском праву, за чији се критеријум управо узима да ли је у конкретном случају реч о субјективном праву или на закону заснованом интересу (као непотпуном субјективном праву, како се понегде назива). Разлози за одабир управо италијанског позитивног права вишеструки су. Најпре, и сам Тасић је веома уважавао италијанске теоретичаре права свог времена, али се, што је још важније, и први залагао за коришћење упоредноправног метода у управном праву, пишући о преимућству овог метода управо у контексту разграничења надлежности управних и редовних судова! Напоследку, практично решење у италијанском праву пред нас ставља изазов повлачења границе субјективног јавног права и законитог интереса данас, а ово питање је, према речима самог Ђорџа Тасића, *централно ишћање које административно њраво јоиставља!*

Кључне речи: Ђорђе Тасић, Леон Диги, Ханс Келзен, субјективно право, управно право.

Vasilije V. Marković¹
Institute of Comparative Law Belgrade
Belgrade (Serbia)

TASIĆ'S UNDERSTANDING OF SUBJECTIVE (PUBLIC) LAW – BETWEEN DUGUIT AND KELSEN

Abstract: Đorđe Tasić was, if not the only, then one of the most outstanding and prolific poly-historians of our interwar social-humanist scholarly thought. The disciplines he dealt with profoundly and systematically also include the theory of law and public law (constitutional and administrative law), and within them he chose to elaborate scientifically intriguing and, as it will transpire, still current topics and questions. One of such questions is the question of subjective (public) law, to which Tasić dedicated substantial space in his oeuvre, publishing debates about it both in Serbian and in foreign languages, for example Italian. That is why this paper intends to show, from different angles, Tasić's understanding of subjective law, including the place of this concept within the framework of Tasić's, as well as general legal-theoretical thought of his time. At the same time, the valuable practical and positive-legal dimension of this question will not be neglected either.

The first part of the paper will be dedicated to the consideration of the question as to how the concept of subjective law is related to the methodology, style and fundamental postulates of Tasić's legal thought. The methodology and style were characterized by exceptional subtlety and feeling for nuances, without exclusive divisions into public and private law, idealism and realism, theory and practice, while basic postulates of his legal thought were the understanding of the state as a legal organization, humanism and the anticipation of the increasing significance of human rights.

Subjective law, as understood by Tasić, is the very concept through which all the listed characteristics refract and are clearly seen. First of all, he perceives subjective public laws as an assumption of the state as a legal organization. In fact, in his understanding of the legal state, subjective laws make one of two and evidently a more prevalent condition. It is more prevalent because classifying administration under law, which is the second condition, without subjective laws, means the existence of the lawful, but not legal state. Subjective public laws are, therefore, the essential and indispensable condition for the existence of the legal state. Slight nuances regarding this question are present throughout Tasić's non-confrontation of subjective to objective law, but the classification within its frameworks.

The subtlety in approaching subjective law is visible in yet another segment that, due to its significance, will be a separate part of the paper. Namely, in our legal science, it was observed long ago that Tasić had made a synthesis

¹ v.markovic@iup.rs

and pointed to the existence of similarities and common points between two seemingly completely opposite theories – Duguit’s solidarity and Kelsen’s normativism. Tasić observes that Duguit also at one moment turns from solidarity to normativism and thus joins Kelsen, whose normativism is the starting and the ultimate point. It is in the norm, which is understood as a restriction and duty by both of them, that another nodal point of their agreement lies, and that is their categorical rejection of the existence of subjective law. For Duguit, subjective law is a “*fantasy*”, while for Kelsen it is only a reflex deriving from objective law and gets lost in it. The paper will present the attitudes of these two famous authors, as well as brief reasons for such attitudes, followed by Tasić’s critical review of the radically positivist opinion that there is no subjective law. Namely, Tasić first perceives this point of overlapping, assigning it the place it really deserves, because he is aware that it is not a terminological dispute, but an “*essential matter*”. Furthermore, he accepts both from Duguit and from Kelsen the attitude about the functionality and relative character of subjective law, but, unlike them, he does not end up in the negation of subjective law but, on the contrary, in its affirmation. Therefore, Tasić admits the existence of subjective law, which he understands as *freedom in an individual interest*, and, furthermore, in his doctoral dissertation (*The Problem of the Justification of the State*) and in the *Introduction to Legal Sciences*, he also offers his own classification of subjective laws and precise determination of their content. At the same time, Tasić does not flirt whatsoever with the prevalent natural law theories of will and interest, but, on the contrary, criticizes Duguit and Kelsen from empirical standpoints, calling them to return to the “*legal formula of positivism*” regarding subjective law!

Eventually, since Tasić himself calls as a deception the attitude that considers subjective law an expression of the very nature of law, whose essence cannot be discovered by an empirical analysis, encouraging us to turn consciously to the practical side of this concept as well, the paper will, in the light of previous theoretical insights, also consider one positive law question. That question concerns the division of jurisdiction of administrative and ordinary judiciary in modern law, the criterion of which is exactly whether in the specific case this refers to subjective law or to a law-based interest (or incomplete subjective law, as it is sometimes called). The reasons for selecting Italian positive law are multiple. First of all, Tasić himself respected immensely and was respected by Italian theoreticians of law of his time, but, more importantly, he was the first to advocate the use of the comparative law method in administrative law, writing about the predominance of this method within the very context of dividing jurisdiction of administrative and ordinary courts! Finally, the practical solution in Italian law poses a challenge before us by drawing the line between subjective public law and the lawful interest today, and according to Đorđe Tasić himself, this question is “*the central question posed by administrative law*”!

Keywords: Đorđe Tasić, Léon Duguit, Hans Kelsen, subjective law, administrative law.

Марија Д. Марсенић¹
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

ИЗВЕШТАВАЊЕ МЕДИЈА У СРБИЈИ О РАТУ ИЗМЕЂУ РУСИЈЕ И УКРАЈИНЕ

Сажетак: Извјештавајући о рату, медији играју кључну улогу као извор јавних информација, укључујући контролу јавних ставова при чему је политички чинилац веома важна компонента. Ратна реторика, често са сензационалистичким упливима, готово да је постала саставни дио медијског извјештавања у Србији, а пракса фактографског извјештавања је права ријеткост. Предмет овог рада су написи о руско-украјинском рату у онлајн издањима дневних листова *Политика* (politika.rs), *Данас* (danas.rs) и *Курир* (kurir.rs). Циљ рада је да, користећи се квалитативно-квантитативном анализом садржаја, одредимо да ли онлајн медији у Србији, када је у питању рат између Русије и Украјине, наступају једнострано (проруски или проукрајински) или пак имају неутралан тон, односно да ли се придржавају начела објективности и професионализма у извјештавању или су привржени активној подршци једној страни у рату? У овом раду полазимо од претпоставке да руско-украјински рат заузима кључно мјесто у наведеним интернет порталима као сензационални и емоционално заинтересовани догађај, што знатно смањује информативни ефекат, а повећава убеђивачку функцију.

Кључне речи: рат, Русија и Украјина, интернет портали, Србија, сензационализам.

¹ marsenicmarija7@gmail.com

Marija D. Marsenić¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

MEDIA REPORTING IN SERBIA ABOUT THE WAR BETWEEN RUSSIA AND UKRAINE

Abstract: When reporting about the war, media play a key role as a source of public information, including the control of public opinions, whereas the political factor is a very important component. War rhetoric, often with sensationalist inputs, has almost become integral part of media reporting in Serbia, while the practice of factual reporting is rather rare. The subject of this paper is the writing about Russian-Ukrainian war in online editions of dailies “Politika” (politika.rs), “Danas” (danas.rs) and “Kurir” (kurir.rs). The aim of this paper is to use the qualitative-quantitative content analysis in order to determine whether online media in Serbia, with regard to the war between Russia and Ukraine, appear in one-sided manner, i.e. whether they observe the principle of objectivity and professionalism in reporting, or whether they are committed to support one side in the war. The paper starts from the presumption that the Russian-Ukrainian war takes the key place in the above-mentioned Internet portals as a sensationalist or emotionally involved event, which substantially reduces the informative effect and increases the persuasive function.

Keywords: war, Russia and Ukraine, Internet portals, Serbia, sensationalism.

¹ marsenicmarija7@gmail.com

Zoran Matevski¹
Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
North Macedonia

Dushka Matevska²
Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
North Macedonia

SOCIOLOGICAL ASPECTS OF RELIGION AND CONFLICTS IN EUROPE

Abstract: Today, Europe is faced with a crisis of moral, religious and even civilizational values. Many have talked about the moral decadence of Europe. Furthermore, European countries are constantly faced with political crises. The European Union has not fully fulfilled the expectations of its member states. The ethno-religious mobilization of citizens and political parties in the states in the Western Balkans is still present. In that sense, the role of religion and religious is realized in several directions. If the religious feelings of believers are abused or if religious teachings are brutally perverted, then religion is placed in the role of an amplifier of ethnic and political conflicts. Then a certain illusion is created that those are in fact religious conflicts. Such is the conflict in Ukraine, which many call “a battle for religion”. When you analyze the conflict between the Ukrainian governmental forces and the separatists supported by Moscow in the eastern part of the country, it becomes much harder to separate the centuries-long ideological and religious tensions from the current political and military conflict. This became even more intense when the movement to form an independent Ukrainian Orthodox Church was supported by the Ukrainian president Poroshenko. On the other hand, perhaps the greatest source of social conflicts in contemporary Europe is the tension and violence in which participate people from minority groups of Muslim culture and Islam faith. This is especially present in Belgium, France, the Netherlands, Spain, Russia, Germany and the United Kingdom.

Keywords: ethno-religious mobilization, social conflicts, minority groups.

¹ zmatevski@fzf.ukim.edu.mk

² dmatevska@hotmail.com

Зоран Матевски¹
Универзитет „Св. Ђирило и Методије“ у Скопљу
Скопље (Северна Македонија)

Душка Матевска²
Универзитет „Св. Ђирило и Методије“ у Скопљу
Скопље (Северна Македонија)

СОЦИОЛОШКИ АСПЕКТИ РЕЛИГИЈЕ И СУКОБА У ЕВРОПИ

Сажетак: Европа је данас суочена са кризом моралних, верских, па чак и цивилизацијских вредности. Бројни аутори су говорили о моралној декаденцији у Европи. Осим тога, европске државе се стално суочавају са политичким кризама. Европска унија још није у потпуности испунила очекивања својих чланица. И даље је присутна етно-верска мобилизација грађана и политичких партија у државама Западног Балкана. У том погледу, улога религије и религиозног остварује се у неколико праваца. Ако се злоупотребљава осећај верника за религију или ако се на бруталан начин изврше веронаука, онда је религији дата улога у интензивирању етничких и политичких сукоба. Стога се ствара извесна илузија да је заправо реч о верским сукобима. Такав је сукоб у Украјини, кога многи називају „битком за религију“. Када се анализира сукоб између државних снага Украјине и сепаратиста које подржава Москва у источном делу земље, много је теже раздвојити вековне идеолошке и верске тензије од текућег политичког и војног сукоба. Ово је постало још упадљивије када је тадашњи председник Украјине Порошенко подржао покрет за оснивање самосталне Украјинске православне цркве. С друге стране, можда су највећи извор друштвених сукоба у савременој Европи управо тензија и насиље у којима учествују људи из мањинских група муслиманске културе и исламске вере. Ово је нарочито присутно у Белгији, Француској, Холандији, Шпанији, Русији, Немачкој и Великој Британији.

Кључне речи: етно-верска мобилизација, друштвени сукоби, мањинске групе.

¹ zmatevski@fzf.ukim.edu.mk

² dmatevska@hotmail.com

Слободан М. Миладиновић¹
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука,
Катедра за менаџмент људских ресурса
Београд (Србија)

О ПОЈМУ ВИРТУЕЛНОГ И ДИГИТАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

Сажетак: У овом раду се полази од става да идентитет представља скуп релативно трајних, тј. дугорочних одредница које се односе на појединца или неку друштвену групу, или се могу довести у везу са њима и најчешће се препознају као свест о дугорочном континуитету личног или колективног искуства. На бази тога се може говорити о личном и социјалном идентитету. Савремени тренутак обележава плурализам идентитета (професионални, образовни, етнички, религијски, полни, родни, генерацијски и др.). Један од његових нових облика, а који се доводи у везу са убрзаним научнотехнолошким развојем и посебно појавом дигиталних технологија јесу виртуелни и дигитални идентитет. Они се такође односе на појединце и друштвене групе, али се проширују и на различите организације и производе. Обликују се у онлајн окружењу и састоје од дигиталних записа на основу којих се гради посебан склоп карактеристика из којих се изводи јединствени идентитет који може имати смисла како у личној или колективној идентификацији тако и у правним и пословним односима. Циљ овог рада је да се укаже на појам виртуелног и колективног идентитета и на њихов значај у савременом друштвеном тренутку.

Кључне речи: идентитет, технологија, друштвени развој, виртуелни идентитет, дигитални идентитет.

¹ slobodan.miladinovic@fon.bg.ac.rs

Slobodan M. Miladinović¹
University of Belgrade, Faculty of Organizational Sciences,
Department of Human Resource Management
Belgrade (Serbia)

ON THE CONCEPT OF VIRTUAL AND DIGITAL IDENTITIES

Abstract: This paper starts from the position that identity represents a set of relatively permanent, i.e. long-term determinants that relate to or can be linked to an individual or a social group and are most often recognized as the awareness of the long-term continuity of personal or collective experience. Based on that, we can talk about personal and social identities. The contemporary moment is marked by identity pluralism (professional, educational, ethnic, religious, sexual, gender, generational, etc.). One of its new forms, which is linked to the accelerated scientific and technological development and especially the emergence of digital technologies, is virtual and digital identities. They also refer to individuals and social groups, but also extend to different organizations and products. They are formed in the online environment and consist of digital records, on the basis of which a special set of characteristics is built; From them, a unique identity is derived, which can make sense both in personal or collective identification, as well as in legal and business relations. The aim of this paper is to point out the concept of virtual and collective identities and their importance at the contemporary social moment.

Keywords: identity, technology, social development, virtual identity, digital identity.

¹ slobodan.miladinovic@fon.bg.ac.rs

Биљана Ч. Милошевић Шошо¹
Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет,
Катедра за социологију
Пале (Република Српска – Босна и Херцеговина)

ДИХОТИМИЈА НОРМАЛНО/ КРИМИНАЛНО У ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ ЂОРЂА ТАСИЋА

Сажетак: Циљ рада је да укаже на важан научни допринос професора Тасића, афирмацији социологије и неких од њених дисциплина, јер је, иако правник по вокацији, био исконски поштовалац и потврђени оснивач социологије као друштвене науке. Његова научна оријентација била је усмјерена, између осталог, ка обичајном праву које је сагледавао не само кроз правну науку већ и кроз етнологију и социологију. Аналитичким приступом радovima Вука Караџића, Јована Цвијића, Тихомира Ђорђевића, на тему квалитета међуљудских односа, настојао је утврдити степен утицаја на исте кроз практиковање постојећих обичајних норми. У времену док се социологија још увијек конституисала као засебна научна дисциплина, он прави (не)свијесно пионирски искорак за темељ социјалне патологије, као једне од њених дисциплина. Наиме, указивао је на нормално, односно криминално, неприхватљиво у брачним и породичним заједницама. Зашто се неки обрасци понашања практикују у свакодневном животу, да ли конкретно иза бигамије, као патолошке појаве, различитих положаја брачних партнера у заједници стоје неки од обичаја и колика је њихова снага у свакодневном животу? Сматрао је да је социологија та која треба да се позабави давањем одговора на ова и слична питања, а ми ћемо у остатку рада настојати предочити неке од одговора на постављена питања са аспекта савременог друштва.

Кључне ријечи: Ђорђе Тасић, социологија, обичаји, нормално, криминално.

¹ milosevic_biljana@yahoo.com

Biljana Č. Milošević Šošo¹
University of East Sarajevo, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Pale (Republic Srpska – Bosnia and Herzegovina)

DICHOTOMY OF NORMAL/CRIMINAL IN ĐORĐE TASIĆ'S INTERPRETATION

Abstract: This paper is aimed at pointing to the significant scientific contribution of Professor Tasić, the affirmation of sociology and some of its disciplines because, although a jurist by vocation, he was a true admirer and acclaimed founder of sociology as a social science. His scientific orientation was directed, among other things, towards common law, which he perceived not only through legal science, but also through ethnology and sociology. Analytically approaching the works of Vuk Karadžić, Jovan Cvijić and Tihomir Đorđević regarding the topic of the quality of interpersonal relations, he strived to determine the degree of impact on them through practising the existing common norms. At the time when sociology was still in the process of constitution as a separate scientific discipline, he made an (un)conscious pioneering step towards the foundation of social pathology as one of its disciplines. In fact, he pointed to the normal or criminal, or unacceptable, in marital and family unions. Why are some patterns of behaviour practised in everyday life, specifically, are there any customs behind bigamy as a pathological phenomenon, different statuses of marital partners in the union, and how strong are those patterns in everyday life? He believed that sociology was supposed to deal with giving an answer to these and similar questions, while in the remainder of the paper we will try to present some of the answers to the posed questions from the aspect of the modern society.

Keywords: Đorđe Tasić, sociology, customs, normal, criminal.

¹ milosevic_biljana@yahoo.com

Александра Љ. Митровић¹
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици, Правни факултет
Косовска Митровица (Србија)

СОЦИОЛОШКИ МЕТОД ПРЕД ИЗАЗОВИМА ПРАВНЕ ПРАКСЕ

Сажетак: Овај рад има за циљ да истакне теоријски и практичан значај социолошког метода пред друштвеним изазовима правне праксе и тиме потврди већу друштвену одговорност у поступку правне интерпретације. Како је право објективна духовна и нормативно уобличена друштвена појава која поседује временски и просторни оквир, оно је истовремено и предмет изучавања социологије, те се све истраживачке технике и теоријски принципи заснивају на узрочно-последичној анализи друштвених интеракција социјалних актера у друштвеној кохезији. Зато није могуће занемарити социјалну природу права присутну кроз константан утицај друштва на право и обрнуто.

Проучавање права уз уважавање друштвене стварности било је полазиште научног истраживања Ђорђа Тасића, које је за последицу имало његове огромно интересовање за социологију. Како је један од најзаслужнијих за популаризацију социолошког метода у нашој правној науци, Тасић је државу и право увек доводио у везу са друштвом у целини или појединим друштвеним појавама, те је стварао дела која одишу уважавањем друштвене стварности. Социолошки метод у том контексту, омогућава квалитетнију, концизнију, ефикаснију правну интерпретацију узимајући у обзир комплетну друштвену ситуацију коју право регулише и испитује доминантне друштвене интересе којима се право води.

Најзад, социолошки метод као основ теоријско-методолошке платформе у овом раду, омогућава концизнију интерпретацију права као нормативно сублимиране друштвене стварности, те се његовом применом даје поузданији одговор на нове друштвене изазове у правној пракси јер једини успева да емпиријски и довољно систематично испита и испрати функционалне законе права као дејствујуће, али и делујуће појаве.

Кључне речи: социолошки метод, право, друштво, правна пракса.

¹ aleksandra.mitrovic@pr.ac.rs

Aleksandra Lj. Mitrović¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica, Faculty of Law
Kosovska Mitrovica (Serbia)

SOCIOLOGICAL METHOD IN THE FACE OF THE CHALLENGES OF LEGAL PRACTICE

Abstract: This scientific paper aims to emphasize the theoretical and practical importance of the sociological method before the social challenges of legal practice and thus confirm greater social responsibility in the process of legal interpretation. As law is an objective spiritual and normatively shaped social phenomenon that has a temporal and spatial framework, it is also a subject of sociology, and all research techniques and theoretical principles are based on a cause-and-effect analysis of social interactions of social actors in social cohesion. Therefore, it is not possible to ignore the social nature of law present through the constant influence of society on law and vice versa.

The study of law with respect for social reality was the starting point of Đorđe Tasić's scientific research, which resulted in his great interest in sociology. As one of the most deserving for the popularization of the sociological method in our legal science, Tasić always brought the state and law in connection with society as a whole or individual social phenomena, and he created works that exude respect for social reality. The sociological method in this context enables a better, more concise and efficient legal interpretation, taking into account the complete social situation that the law regulates and examines the dominant social interests that guide the law.

Finally, the sociological method as the basis of the theoretical-methodological platform in this paper enables a more concise interpretation of law as a normatively sublimated social reality, and its application gives a more reliable answer to new social challenges in legal practice. laws of law as a phenomenon that acts, but also phenomena that works.

Keywords: sociological method, law, society, legal practice.

¹ aleksandra.mitrovic@pr.ac.rs

Љубиша Р. Митровић¹
Универзитет у Нишу, Филозофски факултет,
Департман за социологију
Ниш (Србија)

ЂОРЂЕ ТАСИЋ О СОЦИОЛОГИЈИ КАО НАУЦИ И МИСИЈА ЧАСОПИСА *СОЦИОЛОШКИ ПРЕГЛЕД* У ПЕРИОДУ 1938–2020. ГОДИНЕ

Сажетак: У раду се најпре указује на значај изучавања научног наслеђа у социологији код нас. У фокусу ауторових разматрања је пионирски допринос Ђорђа Тасића оснивању Српског социолошког друштва, покретању и уређивању часописа *Социолошки преглед*, као и проблематизацији основних питања из Опште систематске социологије. Централно место у анализи заузима истраживање мисије часописа *Социолошки преглед* у контексту друштвеног и духа времена у периоду 1938–2020. године. Учињен је покушај да се детектује информативна, сазнајна, педагошка, културна и социјална улога часописа како у социолошкој академској заједници тако и у друштву.

Кључне речи: Ђорђе Тасић, социологија у Србији, *Социолошки преглед*, биланс мисије часописа.

¹ ljubisa.mitrovic@filfak.ni.ac.rs

Ljubiša R. Mitrović¹
University of Niš, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Niš (Serbia)

ĐORĐE TASIĆ ON SOCIOLOGY AS A SCIENCE AND
THE MISSION OF THE JOURNAL *SOCIOLOŠKI PREGLED*
/ *SOCIOLOGICAL REVIEW* IN THE PERIOD 1938–2020

Abstract: The paper first points to the significance of researching the scholarly legacy in sociology in our country. The author's considerations are focused on Đorđe Tasić's pioneering contribution to the foundation of the Serbian Sociological Society, the launching and editing the journal *Sociološki pregled / Sociological Review*, as well as the problematization of the key questions from the General Systematic sociology. The central place in the analysis is dedicated to the research of the mission of the journal *Sociološki pregled / Sociological Review* within the context of the social and the spirit of the time in the period 1938–2020. An attempt has been made to detect the informative, cognitive, pedagogical, cultural and social role of the journal, both in the sociological academic community and in the society.

Keywords: Đorđe Tasić, sociology in Serbia, *Sociološki pregled / Sociological Review*, balance of the journal's mission.

¹ ljubisa.mitrovic@filfak.ni.ac.rs

Марина Д. Недељковић¹
Висока школа струковних студија за васпитаче
и пословне информатичаре – Сирмијум
Сремска Митровица (Србија)

Кристина С. Пејковић²
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет
Нови Сад (Србија)

УДРУЖЕЊА СЕОСКИХ ЖЕНА КАО ФАКТОР РАЗВОЈА ЖЕНСКОГ РУРАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Сажетак: Рад прати и анализира структуру и динамику начина рада и организације неколико сеоских удружења жена, у контексту потенцијала за развој женског руралног предузетништва у туризму. Истраживање је урађено на територији АП Војводине, на основу примене метода студије случаја и технике полуструктурисаног интервјуа. Примарна хипотеза односи се на став да између живота на селу и бављења пољопривредом више не стоји знак једнакости и да смо свакодневно сведоци значаја и улоге процеса диверзификације руралне економије. Женско рурално предузетништво оптерећено је бројним ограничавајућим факторима, као што је развој и напредак удружења сеоских жена. Добијени подаци адекватно елаборирају не само изнете хипотезе већ суштински показују какви су ставови оних који се свакодневно суочавају са бројним проблемима у своме раду, а то су сеоске жене чланице удружења. Рад има тенденцију да одговори на питање да ли удружења сеоских жена могу бити важан фактор развоја женског руралног предузетништва и самог руралног туризма. Показује се да, и поред низа проблема са којима се суочавају, удружења поседују капацитете и потенцијал за раст и развој, као и да фактор заједништва и осећаја повезаности игра значајну улогу у њиховој перцепцији. Закључује се да постојање заједничких мотива, циљева, изазова и проблема у раду јесте значајан кохезивни фактор који држи сеоске жене чланице удружења на окупу, али и да су оне истовремено донекле свесне сопственог вишеструко маргинализованог и осетљивог друштвеног положаја.

Кључне речи: удружење сеоских жена, женско рурално предузетништво, рурални туризам, рурални родни режими, диверзификација руралне економије.

¹ marina.nedeljkovic89@gmail.com

² pejkovic@yahoo.com

Marina D. Nedeljković¹
College of Vocational Studies for Educators
and Business Informatics – Sirmium
Sremska Mitrovica (Serbia)

Kristina S. Pejković²
University of Novi Sad, Faculty of Philosophy
Novi Sad (Serbia)

RURAL WOMEN'S ASSOCIATIONS AS A DEVELOPMENT FACTOR IN WOMEN'S RURAL ENTREPRENEURSHIP

Abstract: The paper monitors and analyzes the structure and dynamics of the method of work and organization of several rural women's associations in the context of potential for the development of women's rural entrepreneurship in tourism. The research was conducted in the territory of the Autonomous Province of Vojvodina, by applying the case study method and the technique of semi-structured interview. The primary hypothesis refers to the opinion that life in the village is no longer equivalent to going into agriculture, and that we are everyday witnesses to the importance and role of the diversification process of rural economy. Women's rural entrepreneurship is burdened by numerous limiting factors, just as the development and progress of rural women's associations themselves. The obtained results adequately elaborate not only the presented hypotheses, but also essentially show the attitudes of those encountering numerous problems in their work on a daily basis – namely, rural women who are members of such associations. The paper intends to answer the question whether rural women's associations may be an important development factor of women's rural entrepreneurship and rural tourism in particular. It transpires that, despite a series of problems they encounter, the associations have capacities and potential for growth and development, as well as that the factor of togetherness and the sense of connection plays an important role in their perception. The conclusion is that the existence of joint motives, goals, challenges and problems in the work is an important cohesive factor that gathers rural women as members of the associations, but also that at the same time they are somewhat aware of their multiply marginalized and vulnerable social status.

Keywords: rural women's association, women's rural entrepreneurship, rural tourism, rural gender regimes, rural economy diversification.

¹ marina.nedeljkovic89@gmail.com

² pejkovick@yahoo.com

Зоран Д. Недељковић¹
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

Радица М. Недељковић²
Универзитет у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за социологију
Косовска Митровица (Србија)

КРИЗА ИДЕНТИТЕТА И КУЛТУРА КАЗНЕ У ПОСТМОДЕРНОМ ДРУШТВУ

Сажетак: У овом раду аутор је приступио историјском приказу кажњавања појединаца од првих цивилизованих друштава до данашњег постмодерног доба. Тумачио је појам казне као моралну санкцију (унутрашњу и спољашњу), али и као физичко кажњавање, које се током векова претварало у тортуру чија је сврха кажњавање ради кажњавања, а не морално поправљање прекршиоца обичаја или закона, да би по повратку на слободу био од користи друштву. Указаће се на прелаз од тортуре као верског ритуала ка тортури која прераста у културу кажњавања. Казна у условима рата и мира имала је специфичну димензију. Рат као учитељ насиља (Тукидид) у већини случајева одузимао је смисао казни која је у мирнодопским условима имала моралну функцију. Али и у временима мира, казна је бивала релативизирана. Мишел Фуко је писао о савременом паноптикуму и надзирању појединца у друштву, који пре свега кажњен од институција позитивног морала остаје без личног идентитета, не више као самосвесна индивидуа него проста јединка. Под утицајем биополитичке моћи бива лишен одговорности за сопствену егзистенцију. Уплетен је као у паукову мрежу, невидљивим нитима друштвених улога којима постепено престаје бити носилац. И када би хтео да донесе морални суд о неком социјалном односу или појави која се не подудара са његовим схватањем друштвеног света, осећа немоћ, или грижу савести, јер не може да издржи да његов усамљени вредносни суд буде у сукобу са интересима и медијским, јавним мњењем доминантне друштвене групе.

Кључне речи: морал, казна, тортура, биополитичка моћ, рат, одговорност, право, постмодерна, медији.

¹ zoran.nedeljkovic@pr.ac.rs

² radica.nedeljkovic@pr.ac.rs

Zoran D. Nedeljković¹
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

Radica M. Nedeljković²
University of Priština, in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Philosophy, Department of Sociology
Kosovska Mitrovica (Serbia)

IDENTITY CRISIS AND THE CULTURE OF PUNISHMENT IN POSTMODERN SOCIETY

Abstract: In this paper, the author approaches the historical account of punishing individuals from the first civilized societies to the present postmodern age. He interprets the notion of punishment as a moral sanction (internal and external) but also as a physical punishment, which over the centuries turned into torture whose purpose is punishment for punishment, not moral correction of violators of custom or law, to be useful upon return to the society. The transition from torture as a religious ritual to torture, which grows into a culture of punishment, will be emphasized. Punishment in conditions of war and peace had a specific dimension. The war as a teacher of violence (Thucydides) in most cases took away the meaning of punishment, which had a moral function in peacetime. But even in times of peace, punishment was relativized. Michel Foucault wrote about the modern panopticon and the supervision of the individual in society, who, above all punished by the institutions of positive morality, remains without personal identity, no longer as a self-conscious individual but a simple individual. Under the influence of biopolitical power, he is deprived of responsibility for his own existence. He is entangled like a spider's web, with invisible threads of social roles that he gradually ceases to be the bearer of. And when he wants to make a moral judgment about a social relationship or a phenomenon that does not coincide with his understanding of the social world, he feels powerless or remorseful, because he cannot stand that his lonely value judgment is in conflict with interests and media, public by the opinion of the dominant social group.

Keywords: morality, punishment, torture, biopolitical power, war, responsibility, law, postmodern, media.

¹ zoran.nedeljkovic@pr.ac.rs

² radica.nedeljkovic@pr.ac.rs

Јасмина С. Петровић¹
Универзитет у Нишу, Филозофски факултет,
Департман за социологију
Ниш (Србија)

Весна Д. Милтојевић²
Универзитет у Нишу, Факултет заштите на раду
Ниш (Србија)

ЖИВОТ У ДОБА КОРОНЕ: ПРИЛОГ ИСПИТИВАЊУ НЕКИХ СОЦИЈАЛНО-ЕКОЛОШКИХ СТАВОВА И ПРАКСИ У ВРЕМЕ ПАНДЕМИЈЕ COVID-19

Сажетак: Прошло је нешто више од две године након што је Светска здравствена организација 11. марта 2020. године прогласила пандемију болести COVID-19. Суочавајући се са ризиком, државе су различито реаговале на нивоу управљања кризом изазваном пандемијом, мењале стратегију у складу са новим информацијама и током пандемије, баш као што је и становништво на различит начин прилагођавало сопствене праксе свакодневног и друштвеног живота информацијама о пандемији и захтевима власти за каналисањем пандемије усмереним ка грађанима. Циљ овог рада је да саопшти део резултата истраживања којим смо желели да утврдимо промене у друштвеном животу грађана Србије услед пандемије болести COVID-19, и то у периоду када је пандемија тек узимала маха. Фокусирали смо се на ставове грађана који се тичу еколошке димензије последица пандемије и неке преовлађујуће праксе (нпр. обрнуте миграције град–село), као и на ставове који испитују солидарност у локалној заједници и степен поверења у најважније институције/организације у доба пандемије. Подаци су добијени на узорку од 602 пунолетна испитаника Србије, посредством онлајн истраживања спроведеног у мају 2020. године, дељењем упитника путем мејла и друштвених мрежа са више тачака приступа.

Кључне речи: пандемија COVID-19, Србија, еколошки ставови и праксе грађана, поверење у институције, солидарност.

¹ jasmina.petrovic@filfak.ni.ac.rs

² vesna.miltojevic@znrfaq.ni.ac.rs

Jasmina S. Petrović¹
University of Niš, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Niš (Serbia)

Vesna D. Miltojević²
University of Niš, Faculty of Occupational Safety
Niš (Serbia)

LIFE IN THE TIME OF CORONAVIRUS: CONTRIBUTION TO THE STUDY OF SPECIFIC SOCIO-ECOLOGICAL ATTITUDES AND PRACTICES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: A little over two years have passed since the WHO declared the COVID-19 pandemic on 11 March 2020. Faced with imminent risk, countries throughout the world responded differently in the way they managed the pandemic crisis and changed their strategies throughout to match the information updates. Likewise, world populations differently adapted their own everyday- and social-life practices to the pandemic information and government demands for the citizens to channel the pandemic. The aim of this paper is to present a portion of the results of a study designed to determine changes in the social life of Serbian citizens due to COVID-19 during the time when the pandemic was just beginning to take hold. The paper focuses on citizens' attitudes regarding the ecological dimension of the pandemic effects, on certain prevailing practices (e.g. reverse migrations from cities to villages), and on the attitudes that reflect solidarity within local communities and the degree of trust in the most relevant institutions/organizations during the pandemic. The data were obtained from a sample of 602 over-18 respondents from Serbia by means of an online study conducted in May 2020 and a questionnaire distributed via e-mail and social networks with multiple access points.

Keywords: COVID-19 pandemic, Serbia, ecological attitudes and practices of citizens, trust in institutions, solidarity.

¹ jasmina.petrovic@filfak.ni.ac.rs

² vesna.miltojevic@znrak.ni.ac.rs

Драгица Плећаш¹
Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине
Нови Сад (Србија)

АКЦИОНО ИСТРАЖИВАЊЕ НАУЧНЕ ЗАОСТАВШТИНЕ ЂОРЂА ТАСИЋА У ПРОГРАМУ „СПЕКТА“ (СОЦИОЗОВСКИ ПОСТУПАК ЕМАНЦИПАЦИЈЕ КРОЗ ТЕЛОС АСОЦИЈАЦИЈЕ)

Сажетак: Научна заоставштина Ђорђа Тасића, која истраживачима још увек није доступна у форми сабраних дела, иако је од његове смрти протекло већ скоро осамдесет година, уселила се у програм „СПЕКТА“ (Социозовски Поступак Еманципације Кроз Телос Асоцијације) 1993. године и од тада је у њему континуирано присутна као незаобилазна тема у оквиру соционометријске радионице кроз коју се излази на сцену економско-пропагандног програма нормодрамске позорнице. Серија акционих истраживања, која је, у вези с тим, покренута 1997. године, као оригиналан модел едукације за јавну промоцију истраживачког животног стила у форми друштвене манифестације под називом „Летња школа социјалне толеранције“, створила је услове за потпуније сагледавање потребе за нарочитом врстом диференцијације правних, социолошких, социолошко-правних и правно-социолошких потенцијала Тасићевог стваралаштва, кроз које се огледа његово поимање међусобног односа човека, друштва, државе и права. Посматрана у светлу идеално-типског теоријског модела целина појавног света, за коју се усталио назив „био-психо-социо-културални тоталитет егзистенције човека, еволуције природе и еманципације људског друштва“, потреба ове диференцијације, у овом раду, приказана је у вези с могућношћу правне реализације социјалне идеје кроз женско, парламентарно, аграрно и синдикално питање, која је у Тасићевој визији света имала изузетно значење. С обзиром на актуелни значај социјалне идеје, за коју су резултати предметног акционог истраживања додатно потврдили да није изгубила своје изворне потенцијале, она се у овом раду користи за афирмацију става о потреби континуираног проучавања научне заоставштине Ђорђа Тасића.

Кључне речи: научна заоставштина Ђорђа Тасића, акциона истраживања, социјална идеја, програм „СПЕКТА“, социјална толеранција.

¹ plecassns@neobee.net

Dragica Plećaš¹

Provincial Secretariat for Urban Planning and Environmental Protection
Novi Sad (Serbia)

ACTION RESEARCH OF THE SCIENTIFIC LEGACY OF ĐORĐE TASIĆ IN THE “SPEKTA” PROGRAMME (SOCIOSOPHICAL EMANCIPATION PROCEDURE THROUGH TELOS ASSOCIATIONS)

Abstract: The scientific legacy of Đorđe Tasić, which has yet to become available to researchers in the form of his collected works even though almost eighty years have passed since his death, found a home in the “SPEKTA” (Sociosophical Emancipation Procedure through Telos Associations) programme in 1993 and has thenceforth been a constant presence and an unavoidable topic within the sociometric workshop, leading straight to the scene of a commercial break on a norm-bound stage. Consequently, a series of action research activities were initiated in 1997 as an original educational model for the public promotion of a researcher lifestyle, taking the form of a social event entitled “Summer School of Social Tolerance”. These activities enabled a more thorough consideration of the need for a special differentiation of legal, sociological, sociological-legal, and legal-sociological potential of Tasić’s work, which reflect his understanding of the interrelations between people, society, state, and law. Viewed through the lens of the ideal-typical theoretical model of material world units, well-established under the name ‘bio-psycho-sociocultural totality of human existence, evolution of nature, and emancipation of human society’, this paper showcases the aforementioned differentiation by reviewing the action research results regarding the possibility of legal actualization of a social idea through the question of women, the parliament, agriculture, and the labour union. This idea was particularly prominent in Tasić’s vision and, as the present research shows, it has remained vibrant to this day, which is why it is used to support the thesis about the need for continuous institutional research of Tasić’s legacy.

Keywords: scientific legacy of Đorđe Tasić, action research, social idea, SPEKTA programme, social tolerance.

¹ plecasns@neobee.net

Биљана Т. Продовић Милојковић¹
Универзитет Метрополитан,
Факултет за примењену екологију – Футура
Београд (Србија)

АНАЛИЗА САДРЖАЈА: ЂОРЂЕ ТАСИЋ У ДОСАДАШЊИМ БРОЈЕВИМА СОЦИОЛОШКОГ ПРЕГЛЕДА

Сажетак: Ове године се навршава 130 година од рођења професора Правног факултета у Београду – др Ђорђа Тасића. У том контексту аутор у раду указује на значај пионирског доприноса Ђорђа Тасића оснивању Српског социолошког друштва, са посебним акцентом на покретање и уређивање часописа *Социолошки њреїлед* 1938. године, који се сматра врхунцем развоја српске социологије, а уједно и темељом на коме се успешно развијала социологија у Србији после Другог светског рата.

У раду се разматрају идеје Ђорђа Тасића, једног из групе наших најзначајнијих теоретичара између два светска рата, објављене у споменутом часопису. Поред библиографских значајности, аутор ће указати на опште показатеље, али и структуру аутора и текстова по рубрикама и темама. Дакле, кроз анализу садржаја аутор намерава да открије и утврди у којој се мери његови научни доприноси спомињу у радовима разних аутора објављених у досадашњим бројевима часописа *Социолошки њреїлед* – у временском периоду од 1938. до 2022. године.

Драгоцени интелектуални траг који је Тасић оставио у нашој науци служиће као узор и смероказ новим генерацијама разних научних профила, па и социолога, да само компететивношћу и професионализмом могу подизати углед/афирмацију свог позива и професије у друштву.

Кључне речи: Ђорђе Тасић, часопис *Социолошки њреїлед*, социологија, анализа садржаја.

¹ biljanaprodovic@gmail.com

Biljana T. Prodović Milojković¹
Metropolitan University, Faculty of Applied Ecology – Futura
Belgrade (Serbia)

CONTENT ANALYSIS: ĐORĐE TASIĆ
IN PREVIOUS ISSUES OF THE *SOCIOLOŠKI
PREGLED / SOCIOLOGICAL REVIEW*

Abstract: This year marks the 130th anniversary of the birth of the professor of the Faculty of Law in Belgrade – Đorđe Tasić, PhD. In that context, the author points out the importance of Đorđe Tasić's pioneering contribution to the founding of the Serbian Sociological Society, with special emphasis on launching and editing the journal *Sociološki pregled / Sociological Review* in 1938, which is considered the culmination of Serbian sociology developed sociology in Serbia after the Second World War.

The paper discusses the ideas of Đorđe Tasić, who belonged to the group of our most famous theorists between the two world wars, published in the above-mentioned magazine. In addition to bibliographic meanings, the author will point out the general indication, but also the structure of the author and texts by sections and topics. Thus, through the analysis of the content, the author intends to discover and consolidate the extent to which his scientific contributions are mentioned in the works of various authors published in previous issues of the journal *Sociološki pregled / Sociological Review* – in the period from 1938 to 2022.

The precious intellectual trace that Tasić left in our science will serve as a model and signpost for new generations of various scientific profiles, including sociologists, so that only with competitiveness and professionalism can they raise the reputation / affirmation of their vocation and profession in society.

Keywords: Đorđe Tasić, journal *Sociološki pregled / Sociological Review*, sociology, content analysis.

¹ biljanaprodivic@gmail.com

Мијодраг Д. Радојевић¹
Институт за политичке студије
Београд (Србија)

УСТАВНЕ ТЕМЕ У ЈУРИСПРУДЕНЦИЈИ ЂОРЂА ТАСИЋА

Сажетак: Ђорђе Тасић један је од најзначајнијих домаћих правних теоретичара у области јавног права у раздобљу између два светска рата. Претежно, заслужан је за утемељење нових научних дисциплина, као што је правна социологија, теорија права и филозофија права, а подједнако успешно се бавио и проблемима везаним за управно право. Међутим, у досадашњем проучавању Тасићевог дела изостављен је његов допринос у истраживању уставних институција и појмова. У обимном опусу препознају се кључне теоријске дилеме – о правној (не)везаности уставотворне власти, улози и месту устава у правном поретку, надлежности судова да оцењује уставност и законитост, функцији поделе власти у успостављању уставне равнотеже, природи парламентарног система итд. Тасић је у својим бројним радовима обухватио широк распон уставних тема, од уставних начела до појединих институција, као што су заштита људских права, промена устава, независност судске власти, распуштање скупштине, опште и једнако бирачко право... У складу са политичким и друштвеним околностима, Тасић се упуштао у анализу тадашњих позитивноправних одредаба, посвећујући пажњу уставној историји, али и упоредном уставном праву. На пример, разматрао је уставноправни развитак балканских држава, али и правну природу сложених држава, као што су регионализам и федерална држава.

У истраживању уставних тема, препознају се све одлике Тасићевог теоријског приступа: добро познавање домаћег и страног права, вешто владање методолошким поступком у коме је укрштао егзегетички метод са историјским, социолошким и компаративним методом, аналитичност, систематичност и оригиналност.

У складу са предметом свог истраживања, он је обухватио скоро сва поља класичног уставног права, уставну статистику и динамику, често указујући на несклад између номиналног (нормативног) и семантичког устава. Ипак, као и у случају управног права, изостало је објављивање целовитог дела у виду уџбеника или научне монографије о уставном праву, за коју је тврдио да представља чисту правну науку или општу теорију о држави.

Кључне речи: устав, уставотворац, уставност, судска независност, права и дужности грађана, парламентаризам, демократија, уставни поредак, народна сувереност, сложена држава.

¹ mijodrag.radojevic@gmail.com

Mijodrag D. Radojević¹
Institute for Political Studies
Belgrade (Serbia)

CONSTITUTIONAL TOPICS IN ĐORĐE TASIĆ'S JURISPRUDENCE

Abstract: Đorđe Tasić is one of the most important Serbian legal theoreticians in the field of public law in the period between the two world wars. He deserves credit mainly for the foundation of new scientific disciplines, such as legal sociology, theory of law and philosophy of law, while equally successfully he dealt with the problems related to administrative law. However, in the research of Tasić's work to date, his contribution has been omitted in examining constitutional institutions and concepts. In his voluminous oeuvre, key theoretical dilemmas can be identified – about legal connection (or the lack of connection) of constitutional power, the role and place of the constitution in the legal order, court jurisdiction in assessing constitutionality and legality, the function of power division in establishing constitutional equilibrium, the nature of the parliamentary system etc. In his numerous works, Tasić covered a wide range of constitutional topics, from constitutional principles to certain institutions, such as human rights protection, change of the constitution, autonomy of judiciary power, disbanding of the assembly, general and equal voting right... In line with political and social circumstances, Tasić delved into the analysis of the positive legal regulations of the time, dedicating his attention to constitutional history, as well as comparative constitutional law. For example, he explored the constitutional-legal development of the Balkan states, but also the legal nature of complex states, such as regionalism and federal states.

In the research of constitutional topics, all characteristics are recognized of Tasić's theoretical approach: good knowledge of domestic and foreign law, excellent familiarity with the methodological procedure in which he crossed the exegetical method with the historical, sociological and comparative methods, analyticity, systematicity and originality. According to the subject of his research, he covered almost all fields of classical constitutional law, constitutional statics and dynamics, often pointing to the discord between nominal (normative) and semantic constitutions. Nevertheless, just as with administrative law, the entire works were not published in the form of a textbook or a scientific monograph about constitutional law, which, according to Tasić's claims, represents a pure legal science or a general theory of the state.

Keywords: constitution, constitution maker, constitutionality, judiciary autonomy, rights and obligations of citizens, parliamentarism, democracy, constitutional order, national sovereignty, complex state.

¹ mijodrag.radojevic@gmail.com

Тамара М. Стојановић¹
Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет
Крагујевац (Србија)

ПЕДАГОШКИ АСПЕКТИ У ДЕЛУ ЂОРЂА ТАСИЋА

Сажетак: Аутор у раду анализира педагошке аспекте у делу истакнутог професора права, оснивача друштва за социологију и друштвене науке, Ђорђа Тасића. Педагошки рад Ђорђа Тасића био је од великог значаја. Красиле су га све особине квалитетног наставника: изузетан предавач, са свим стручним и људским квалитетима. За њега педагошки позив није био позив који се одрађује, већ позив који одликују преданост, посвећеност, благонаклоност, хуманост, доброта. Племенитост и животност су за Ђорђа Тасића биле водиље у педагошком раду. Младе нараштаје је подстицао да усвајају нова знања, развијају критичко мишљење. Подстицао их је на интелектуално „буђење“, на трагање за истином и слободом. Својим примером младе генерације учио је доброту, чињењу добрих дела зарад самог добра. У научним чланцима, списима, делима приметно је да је Ђорђе Тасић расветљавао сва питања аналитички, улазио је у дубину свих питања и проблема, повезивао их са практичним животом. За педагогију као науку, значајно је и то што се Ђорђе Тасић борио за стварање националне свести. Тиме је дао подстрек свим педагошким делатницима да је национална свест и национални идентитет важан сегмент васпитања и образовања младих нараштаја. Живот Ђорђа Тасића, његова дела и рад су прави пример како се треба борити за знање, истину, слободу.

Кључне речи: педагошки рад, знање, критичко мишљење, хуманост, национална свест.

¹ tamara.stojanovic@filum.kg.ac.rs

Tamara M. Stojanović¹
University of Kragujevac, Faculty of Philology and Arts
Kragujevac (Serbia)

PEDAGOGICAL ASPECTS IN THE WORKS OF ĐORĐE TASIĆ

Abstract: The author analyzes the pedagogical aspects in the work of the prominent professor of law, founder of the Society for Sociology and Social Sciences, Đorđe Tasić. The pedagogical work of Đorđe Tasić was of great importance. He was adorned with all the qualities of a quality teacher: an exceptional lecturer, with all the professional and human qualities. For him, the pedagogical vocation was not a vocation that is being done, but a vocation that is characterized by dedication, dedication, benevolence, humanity, kindness. For Đorđe Tasić, nobility and vitality were the leaders in pedagogical work. He encouraged young generations to adopt new knowledge and develop critical thinking. He encouraged them to “awaken” intellectually, to search for truth and freedom. By his example of the young generation, he taught goodness, doing good deeds for the sake of good itself. In scientific articles, writings, works, it is noticeable that Đorđe Tasić clarified all issues analytically, he went into the depth of all issues and problems, he connected with practical life. For pedagogy as a science, it is important that Đorđe Tasić fought for the creation of national consciousness. He thus encouraged all pedagogical workers that national consciousness and national identity are an important segment of the upbringing and education of young generations. The life of Đorđe Tasić, his works and work are a real example of how to fight for knowledge, truth, freedom.

Keywords: pedagogical work, knowledge, critical thinking, humanity, national consciousness.

¹ tamara.stojanovic@filum.kg.ac.rs

Снежана С. Стојшин¹
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет,
Одсек за социологију
Нови Сад (Србија)

Владан Д. Видицки²
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет,
Одсек за социологију
Нови Сад (Србија)

ПРОМЕНЕ У ОДНОСУ СЕОСКЕ ОМЛАДИНЕ ПРЕМА СТУПАЊУ У БРАК И ЗАСНИВАЊУ ПОРОДИЦЕ – ПРИМЕР НАСЕЉА КАЋ

Сажетак: Основни циљ рада је анализа промена у односу сеоске омладине према ступању у брак и могућностима заснивања породице. У раду се анализирају потенцијално ограничавајући, не само материјални услови, који могу да утичу на (не)склапање брака и (не)оснивање породице. Промене у ставовима о браку тумачене су кроз део резултата лонгитудиналног истраживања спроведеног 1999. и 2021. године у насељу Каћ. Подаци су прикупљени научним разговором. Питања отвореног типа у инструменту за прикупљање података обезбедила су богату искуствену грађу о слици коју испитаници имају о условима потребним за ступање у брак и заснивање породице, о разликама у условима потребним за заснивање породице данас и у време када су њихови родитељи ступали у брак, о потенцијалним проблемима, о могућности налажења правог партнера и слично. Анализа је између осталог показала да у оба временска периода више од половине испитаника сматра да су њихови родитељи имали боље услове за заснивање породице.

Кључне речи: сеоска омладина, ступање у брак, заснивање породице, насеље Каћ.

¹ stojsin.snezana@gmail.com

² vladan.vidicki@ff.uns.ac.rs

Snežana S. Stojšin¹
University of Novi Sad, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Novi Sad (Serbia)

Vladan D. Vidicki²
University of Novi Sad, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Novi Sad (Serbia)

CHANGES IN ATTITUDES OF RURAL YOUTH TOWARDS MARRIAGE AND ESTABLISHING A FAMILY – THE CASE OF KAĆ

Abstract: The primary aim of this paper is to analyze the changes in attitudes of young people in rural areas towards marriage and the potentials for establishing a family. Consideration is made of the potentially limiting material and non-material factors which may influence their decisions to (not) marry and (not) start a family. Attitudes towards marriage were interpreted through elements of data from a longitudinal study conducted in 1999 and 2021 in the village of Kać. Data was gathered through in-depth interviews. The open-ended questionnaire made it possible to collect wide-ranging data regarding respondents' perceptions of the necessary conditions for getting married and starting a family, the perceived difference between their experience and that of their parents, of potential problems, of the given opportunities to find a suitable partner, etc. Among other things, the findings show that in both periods of research, more than half of the respondents believe their parents had better conditions for starting a family.

Keywords: rural youth, marriage, starting a family, Kać.

¹ stojsin.snezana@gmail.com

² vladan.vidicki@ff.uns.ac.rs

Rada Smedovska Toneva¹
The Bulgarian Academy of Sciences – Institute of Philosophy and Sociology
New Bulgarian University
Sofia (Bulgaria)

THE STATE OF EMERGENCY AS A TOOL FOR CRISIS MANAGEMENT

Abstract: At first glance, the state of emergency is an attractive instrument for dealing with different kind of crisis. It gives to the executive power extraordinary prerogatives in order to manage with and control a concrete extreme situation. It seems like emergency and crisis are used as synonyms, which makes the suspension of a state of emergency a difficult task. In this context, the text examines in a comparative perspective that very state of emergency, its practical implementation and the appearance of new notions related to the sanitary emergency. Is it possible to talk about it as an effective instrument of managing social crisis and public fear and what are the consequences?

Keywords: emergency powers, extraordinary regime, state of emergency, state of sanitary emergency.

¹ rada.smedovska@riskmonitor.bg

Рада Смедовска Тонева¹
Институт за филозофију и социологију Бугарске академије наука
Нови Бугарски Универзитет
Софија (Бугарска)

ВАНРЕДНО СТАЊЕ КАО ИНСТРУМЕНТ ЗА УПРАВЉАЊЕ КРИЗОМ

Сажетак: На први поглед, ванредно стање је привлачан инструмент за реаговање на различите врсте криза. Оно извршној власти даје додатне прерогативе у циљу управљања и контролисања конкретне ванредне ситуације. Стиче се утисак да се ванредна ситуација и криза користе као синоними, због чега је укидање ванредног стања тежак задатак. У овом контексту, рад са упоредног становишта истражује ванредно стање као такво, његову примену у пракси и појаву нових појмова у вези са здравственом ванредном ситуацијом. Да ли је могуће говорити о ванредном стању као о ефикасном инструменту за управљање друштвеном кризом и страхом у јавности и које су последице?

Кључне речи: ванредна овлашћења, ванредни режим, ванредно стање, здравствена ванредна ситуација.

¹ rada.smedovska@riskmonitor.bg

Maria V. Subbotina¹
RUDN University, Department of Sociology
Moscow (Russia)

HEROISM AND SOCIAL WELL-BEING AS A SUBJECT OF INTEREST OF SOCIOLOGICAL SCIENCE

Abstract: Sociological science, thanks to the diversity of theoretical conceptions and empirical methods, often can find the answers to the most difficult questions, society faced. At the same time, we cannot deny the existence of social life's phenomena which are not covered by sociological scientists' attention. One of those phenomena is heroism. Despite the fact that there are many conceptual interpretations of heroism, surprisingly little sociological research seeks to clarify this phenomenon at the theoretical and empirical levels. This is even stranger, given that heroism is obviously a multidisciplinary concept that interests the representatives of various disciplines – philosophers, cultural scientists, psychologists, etc. In order to begin to make up for the lack of sociological information regarding the phenomenon of heroism, we set out to reconstruct the images of heroes that dominate among various generations of Russians. This is due to the fact that the study of the totality of the heroic images of society makes it possible to determine its values and moral guidelines: heroes are the embodiment of ideal qualities, role models setting patterns of behaviour and ethical standards. Moreover, it is not the first year that researchers have been considering the phenomenon of heroism as one of the key factors influencing social well-being. To achieve this goal, we have developed our own classification of hero types, which, in the future, may help other researchers of this phenomenon. Also, the article presents the results of our online survey (we interviewed respondents from 4 age groups: 14–19 years old, 20–29 years old, 30–49 years old and 50–69 years old (200 people in each group, 800 people in total)), during which we were able to identify and compare the dominant heroic models among representatives of different generations.

Keywords: heroism, well-being, online-survey, generational differences.

¹ mariya.subbotina.1995@mail.ru

Марија В. Суботина¹
РУДН Универзитет, Катедра за социологију
Москва (Русија)

ХЕРОЈСТВО И ДРУШТВЕНО БЛАГОСТАЊЕ КАО ПРЕДМЕТ ИНТЕРЕСОВАЊА СОЦИОЛОШКЕ НАУКЕ

Сажетак: Социолошка наука, захваљујући разноликости теоријских концепата и емпиријских метода, може често да пронађе одговоре на најтежа питања у погледу друштва. Исто тако, не можемо порећи постојање појава у друштвеном животу на које социолози не обраћају пажњу. Једна од тих појава је херојство. Упркос томе што постоје бројна концептуална тумачења херојства, изненађујуће мали број социолошких истраживања покушава да разјасни ову појаву на теоријском и емпиријском нивоу. Ово је утолико чудније имајући у виду да је херојство очигледно мултидисциплинарни концепт који интересује представнике разних дисциплина – филозофе, културологе, психологе итд. Да бисмо почели да надокнађујемо недостатак социолошких информација о херојству као појави, намеравамо да реконструирамо слике хероја које доминирају у разним генерацијама Русија. Разлог за то јесте чињеница да проучавање укупности херојских слика једног друштва омогућава утврђивање његових вредности и моралних смерница: хероји су отелотворење идеалних особина, узори који постављају обрасце понашања и етичке стандарде. Поред тога, ово није први пут да истраживачи разматрају појаву херојства као једног од кључних фактора који утичу на друштвено благостање. Да бисмо остварили овај циљ, развили смо сопствену класификацију типова хероја која у будућности може помоћи осталим истраживачима овог феномена. Исто тако, чланак представља резултате наше онлајн анкете (интервјусали смо испитанике из четири старосне групе: од 14 до 19, од 20 до 29, од 30 до 49 и од 50 до 69 година, по 200 у свакој групи, укупно 800 испитаника). Током интервјуа успели смо да препознамо и упоредимо доминантне моделе херојства међу представницима разних генерација.

Кључне речи: херојство, благостање, онлајн анкета, генерацијске разлике.

¹ mariya.subbotina.1995@mail.ru

Јовица Д. Тркуља¹
Универзитет у Београду, Правни факултет
Београд (Србија)

ЈАВНЕ АКТИВНОСТИ ПРОФЕСОРА ЂОРЂА ТАСИЋА

Сажетак: Професор Ђорђе Тасић (1892–1943) био је у међуратном периоду један од најзначајнијих учесника у јавном и политичком животу Србије. Рођен је у Врању у чиновничкој породици, где је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је 1919. и докторирао 1920. године на београдском Правном факултету. Предавао је на правним факултетима у Суботици (1920–1922) и Љубљани (1922–1930), а од 1930. године у Београду на предметима енциклопедија права и филозофија права. Био је декан Правног факултета у Љубљани (1929–1930) и Београду (1939–1943). Један је од најактивнијих сарадника часописа *Архив за њравне и друшћивене науке* чији је уредник био 1939–1941. године и знатно допринео његовом угледу водећег српског часописа. Оснивач је и први председик Друштва за социологију и друштвене науке (1935). Био је оснивач и уредник часописа *Социолошки њрећлед* (1938) и организатор социолошких истраживања на терену. Са напредним професорима Правног факултета основао је Библиотеку „Политика и друштво” (1938) и лист *Наћред* (1941).

Афирмисао се као успешан публициста и уредник. Као поборник грађанске демократије, изјашњавао се за федералистичко уређење Југославије и за окупљање снага на линији борбе против фашизма. Јавно је деловао као самостални интелектуалац, али је краће врме био члан Савеза земљорадника. Као један од српских експерата за владу Драгише Цветковића учествовао је у изради Уредбе о Бановини Хрватској 1939. године. Истицао се као солидан и свестран теоретичар права својом начелном и доследном борбом за слободу, демократију и владавину права.

Личност, научно-публицистичко дело и јавни ангажман Ђорђа Тасића чине нераскидиву целину. О томе сведоче његова библиографија од преко 300 радова и најзначајнија дела: *Проблем оћравдања државе* (1920), *Одговорности државе њо њринцију једнакости шћереша* (1921), *Правне расћраве* (1921), *Један њокушај њоделе државних функција у формалном и материјалном смислу* (1926), *Три расћраве из јавноћ њрава* (1933), *Увод у њравне науке* (1933), *Савремени њолийички сисћем и схваћање о држави* (1936), *La conscience juridique internationale* (1939) и др.

Обележавање 130. година од Тасићевог рођења, прилика је да се подсетимо његових јавних активности и научних доприноса у разним обла-

¹ trkulja@ius.bg.ac.rs

стима у којима је оставио дубоки траг. Стога ћемо у овом раду анализирати Тасићеве јавне активности и стандарде које је поставио у свом научном и академском раду и јавном деловању. Они су служили, и данас служе, као узор и путоказ младим научницима у области права и друштвених наука. Проучавање његовог стваралаштва помоћи ће нам да још више ценимо достојанство, слободу, демократију и социјалну правду. Аутор закључује да је професор Тасић наведеним активностима и својом мученичком смрћу, оставио за собом светао траг у збивањима која су током прве половине XX века потресала његову земљу. Уз професора Слободана Јовановића, Михаила Илића и Драгољуба Јовановића, он спада међу најсветлије ликове наше предратне прошлости.

Кључне речи: Ђорђе Тасић, теорија и филозофија права, социологија, демократија, оправдање државе, Српско социолошко друштво, часопис *Социолошки ирејлед*, *Архив за јравне и друштвене науке*, српска периодика.

Jovica D. Trkulja¹
University of Belgrade, Faculty of Law
Belgrade (Serbia)

PROFESSOR ĐORĐE TASIĆ'S PUBLIC ACTIVITIES

Abstract: Professor Đorđe Tasić (1892–1943) was one of the most important participants in the public and political life of Serbia during the interwar period. He was born in the clerk family in Vranje, where he finished primary school and grammar school, He graduated from the Faculty of Law in Belgrade in 1919 and got his doctoral degree in 1920. He lectured at the faculties of law in Subotica (1920-1922) and Ljubljana (1922-1930), and from 1930 onwards in Belgrade, in the subjects of encyclopaedia of law and philosophy of law. He was the Dean of the Faculty of Law in Ljubljana (1929-1930) and Belgrade (1939-1943). As one of the most active authors in the journal *Archives for Legal and Social Sciences*, and its editor in the period 1939-1941, he substantially contributed to its reputation of the leading Serbian journal. He was the founder and the first president of the Society for Sociology and Social Sciences (1935). He founded and edited the journal *Sociološki pregled / Sociological Review* (1938) and organized sociological research in the field. With the progressive professors of the Faculty of Law, he founded the edition "Politics and Society" (1938) and the journal *Napred* (1941).

He built his acclaim as a successful journalist and editor. As an advocate of citizen democracy, he was in favour of the federal organization of Yugoslavia and for gathering forces on the line of fight against fascism. He acted publicly as an independent intellectual, but for a period of time he was a member of the Alliance of Agrarians. As one of the Serbian experts in Dragiša Cvetković's government, he took part in the preparation of the Regulation of the Banovina of Croatia in 1939. He stood out as a good and versatile theoretician of law due to his principled and consistent fight for freedom, democracy and the rule of law.

Đorđe Tasić's personality, scientific and journalist work, and public engagement make an inseparable whole. It is proved by his bibliography with more than 300 papers and his most important works: *The Problem of the Justification of the State* (1920), *State Responsibility by the Principle of Equal Burden* (1921), *Legal Debates* (1921), *An Attempt to Divide State Functions in Formal and Material Terms* (1926), *Three Debates from Public Law* (1933), *Introduction to Legal Sciences* (1933), *Contemporary Political System and Understanding of the State* (1936), *La conscience juridique internationale* (1939) etc.

¹ trkulja@ius.bg.ac.rs

The celebration of 130th anniversary of Tasić's birth is an occasion to recall his public activities and scientific contributions in various fields, in which he left a deep trace. That is why in this paper we will analyze Tasić's public activities and standards he established in his scientific and academic work and public engagement. They served and still serve as a model and guideline to young scientists in the field of law and social sciences. Studying his oeuvre will help us to appreciate dignity, democracy and social justice more. The author concludes that in the above-mentioned activities and his martyrdom, Professor Tasić left a brilliant trace in the events affecting his country during the first half of the 20th century. Together with Professors Slobodan Jovanović, Mihailo Ilić and Dragoljub Jovanović, he is one of the brightest persons of our pre-war past.

Keywords: Đorđe Tasić, theory and philosophy of law, sociology, democracy, justification of the state, Serbian Sociological Association, journal *Sociološki pregled / Sociological Review*, *Archives for Legal and Social Sciences*, Serbian journals.

Раде С. Шаровић¹
Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет Никшић,
Студијски програм социологија
Никшић (Црна Гора)

ДРУШТВО ЦРНЕ ГОРЕ, У ВЕБЕРОВОМ, ИДЕАЛНО-ТИПСКОМ ОДРЕЂЕЊУ ПОЈМА ВЛАСТИ

Сажетак: Црногорска историја и њено државно уређење, вјековима су били предмет интересовања великог броја историчара, социолога, правника, политиколога, антрополога, економиста из земље и свијета. Сагласност која се ријетко налази у већини ових текстова може се сублимирати у више различитих облика управљања црногорским друштвом. Власт у Црној Гори се према њиховом мишљењу кретала у оквирима теократије владика Данила, Саве и Василија; теократског републиканизма и аутократије владика Петра I и Петра II, преко просвећеног апсолутизма књаза Данила и уставне парламентарне монархије књаза Николе, па све до тоталитарног режима Јосипа Броза Тита (посебно у првим послератним годинама). Као једно од водећих имена социолошке науке, Вебер је облике владавине систематизовао и дефинисао на основу легитимитета који им подређени дају, те облике владавине подијелио на харизматски, традиционални и бирократски облик. Његовом систематизацијом, ми смо у овом раду „обиљежили“ три важна периода црногорске историје, те сваки од њих социолошки објаснили и дали један нови поглед на нашу повијест.

Кључне речи: Вебер, власт, Црна Гора, повјерење, бирократска, харизматска, патримонијална.

¹ sarovicrade@gmail.com

Rade S. Šarović¹
University of Montenegro, Faculty of Philosophy in Nikšić,
Study Program of Sociology
Nikšić (Montenegro)

THE MONTENEGRIN SOCIETY IN WEBER'S IDEAL-TYPE DETERMINATION OF THE CONCEPT OF POWER

Abstract: The history of Montenegro and its state order have for centuries been the subject of interest of a large number of historians, sociologists, jurists, political scientists, anthropologists and economists from the country and the world. The agreement rarely found in the majority of these texts can be sublimed into several different forms of governance in the Montenegrin society. In their opinion, power in Montenegro ranged within the frameworks of the theocracy of Prince-Bishops Danilo, Sava and Vasilije; theocratic republicanism and autocracy of Prince-Bishops Petar I and Petar II, via enlightened absolutism of Prince Danilo and constitutional parliamentary monarchy of Prince Nikola, through to the totalitarian regime of Josip Broz Tito (particularly in the first post-war years). As one of the leading names in the sociological science, Weber systematized and defined the forms of governance on the basis of legitimacy assigned by the subordinated, so he divided them into charismatic, traditional and bureaucratic forms of governance. With his systematization, in this paper we “marked” three important periods in the history of Montenegro, and explained each of them in sociological terms, thus providing a new view of our history.

Keywords: Weber, power, Montenegro, trust, bureaucratic, charismatic, patrimonial.

¹ sarovicrade@gmail.com

Срђан Љ. Шљукић¹
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет,
Одсек за социологију
Нови Сад (Србија)

Марица Н. Шљукић²
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет,
Одсек за социологију
Нови Сад (Србија)

ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ О СТАЊУ СРПСКОГ НАРОДА

Сажетак: Ђорђе Натошевић (1821–1887) био је лекар, просветни делатник и председник Матице српске. Премда у већини својих књига и чланака говори о проблемима у раду српских школа, Ђ. Натошевић је своју мисију схватао много шире. У спису под насловом *Зашићо наш народ у Аустрији и ројида* он је покушао да разуме опште стање српског народа у свом времену, као и да понуди одговарајуће објашњење за то стање. У овом раду се представљају и критички процењују ставови из наведеног списка. С обзиром на то да је Ђ. Натошевић деловао у времену у којем социологија још није била конституисана као наука, а да његово дело има одређене елементе социолошке анализе, аутори се слажу да се он може сматрати једним од претеча српске социологије.

Кључне речи: Хабзбуршка монархија, Ђорђе Натошевић, претече, социологија, српски народ.

¹ ssljukic.srb@gmail.com

² marica.sljukic@ff.uns.ac.rs

Srđan Lj. Šljukić¹
University of Novi Sad, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Novi Sad (Serbia)

Marica N. Šljukić²
University of Novi Sad, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology
Novi Sad (Serbia)

DORĐE NATOŠEVIĆ ON THE STATE OF THE SERBIAN PEOPLE

Abstract: Đorđe Natošević (1821–1887) was a physician, an educator and President of Matica srpska. Although in the most of his books and papers he talked about the problems of the Serbian schools, Đ. Natošević saw his mission as much wider. In the text entitled *Why Our People in Austria Perishes*, he tried to understand the general state of the Serbian people in his own era, as well as to offer an explanation for such a state. In this paper the claims from the text mentioned are presented and critically evaluated. Since Đ. Natošević worked at the time when sociology had not been constituted yet as a science, and since his text has got some elements of the sociological analysis, the authors believe that he should be seen as one of the forerunners of the Serbian sociology.

Keywords: Hapsburg monarchy, Đorđe Natošević, forerunners, sociology, Serbian people.

¹ ssljukic.srb@gmail.com

² marica.sljukic@ff.uns.ac.rs

Урош В. Шуваковић¹
Универзитет у Београду, Учитељски факултет,
Катедра за филозофију и друштвене науке
Београд (Србија)

ПРОФЕСОР ЂОРЂЕ ТАСИЋ КАО АНТИФАШИСТА

Сажетак: Познато је да је оснивач Друштва за социологију и друштвене науке – претече Српског социолошког друштва и часописа *Социолошки ирепег* – професор Ђорђе Тасић (Врање, 1892. – Београд, 1943) био левичар по својим убеђењима, припадник леве фракције Земљорадничке странке. Као такав, доживео је прогон са Правног факултета у Београду одмах по окупацији Краљевине Југославије. Такође је познато да је стрељан 1943. године у Београду.

У раду се, на основу докумената из Архива града Београда, показује да је он све време праћен, од избијања Другог светског рата у Југославији, од стране Специјалне полиције и Гестапоа, те да је два пута хапшен. Први пут је ухапшен 1941, заједно са већом групом интелектуалаца који су се, по свој прилици, спремали да оду у партизане. Тада је одведен у Бањички логор, из кога је након неколико месеци пуштен. Други пут је ухапшен 1943. године, али не постоје подаци да је тада одведен у Бањички логор. Вероватно је његово стрељање извршено у Јајинцима или чак можда у Главњачи, па се због тога о прецизном датуму његове смрти може закључивати само на основу неких од сведочења.

Кључне речи: Ђорђе Тасић, злочини окупатора над српским интелектуалцима, Други светски рат, антифашизам.

¹ uros.suvakovic@uf.bg.ac.rs

Uroš V. Šuvaković¹
University of Belgrade, Teacher Education Faculty,
Department of Philosophy and Social Sciences
Belgrade (Serbia)

PROFESSOR ĐORĐE TASIĆ AS AN ANTI-FASCIST

Abstract: The founder of the Society for Sociology and Social Sciences – the predecessor of the Serbian Sociological Association – and the journal *Sociološki pregled / Sociological Review* – Professor Đorđe Tasić (Vranje, 1892 – Belgrade, 1943) is known to have been a leftist by his convictions and a member of the left-wing faction of the Agrarian Party. Because of that, he was exiled from the Faculty of Law in Belgrade immediately after the occupation of the Kingdom of Yugoslavia. It is also known that he was executed by shooting in Belgrade, in 1943.

The paper, based on the documents from the Archives of the City of Belgrade, shows that, from the very beginning of World War Two in Yugoslavia, he was constantly followed by the Special Police and Gestapo, as well as that he was arrested twice. The first time it occurred in 1941, when he was obviously getting ready to join Yugoslav partisans with a larger group of intellectuals. He was taken to the Banjica concentration camp, but was released several months later. The second time he was arrested in 1943, but there are no data about his being taken to the Banjica concentration camp. He may have been executed in Jajinci, or perhaps even in Glavnjača, and that is why it is possible to conclude about the exact date of his death only on the basis of several testimonies.

Keywords: Đorđe Tasić, occupier's crimes against Serbian intellectuals, WW2, anti-fascism.

¹ uros.suvakovic@uf.bg.ac.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

316:929 Tasić Ђ.(082)(048.3)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција “Професору Ђорђу Тасићу у славу”
(2022 ; Врање)

Зборник сажетака / Међународна научна конференција “Професору
Ђорђу Тасићу у славу”, Врање, 24-25. 09. 2022. = Book of abstracts /
International Scientific Conference “In honour of professor Ђorđe Tasić” ;
[приредиле и уредиле Милица М. Марјановић, Теодора Љ. Јакшић]. –
Београд : Српско социолошко друштво ; Косовска Митровица : Универзитет
у Приштини с привременим седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет ; Врање : Универзитет у Нишу, Педагошки факултет у
Врању, 2022 (Краљево : ГрафикоЛор). – 89 стр ; 24 cm

Текст упоредо на срп. и енгл. језику. – Тираж 100.

ISBN 978-86-81319-20-8 (ССД)

ISBN 978-86-6349-181-6 (ФФКМ)

ISBN 978-86-6301-046-8 (ПФВ)

а) Тасић, Ђорђе (1892–1943) – Зборници

COBISS.SR-ID 75018761